

**Ședința Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului
din data de 22 decembrie 2015, orele 10.00**

Casa Guvernului, str. Bănulescu Bodoni, et.VI

Subiectul 1

Rezultatele activității Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului în 2014 și 2015.
Aprobarea planului de activitate al CNPDC pentru anul 2015-2016.

Secretariatul permanent al Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului

**Activitatea Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului și a
Secretariatului permanent al acestuia în anul 2014 și 2015.**

Consiliul Național pentru Protecția Drepturilor Copilului

Consiliul Național pentru Protecția Drepturilor Copilului este organ guvernamental care are misiunea să asigure elaborarea și implementarea politicilor de protecție a drepturilor copilului și familiei, (HG. nr.1001 din 30.09.2005).

Consiliul Național pentru Protecția Drepturilor Copilului este o platformă de discuție a problemelor copilului între structurile guvernamentale, neguvernamentale, autoritățile administrației publice locale, parteneri de dezvoltare

Consiliul se constituie din reprezentanți ai autorităților publice centrale, precum și reprezentanți ai organismelor internaționale și ONG-ilor naționale care activează în domeniu,(HG.nr.409 din 09.04.1998).

Obiectivele Consiliului

Consiliul realizează următoarele obiective:

- a) asigurarea respectării prevederilor Convenției ONU cu privire la drepturile copilului, altor documente internaționale din domeniu la care Republica Moldova este parte și a legislației naționale privind protecția copilului și familiei;
- b) identificarea direcțiilor prioritare de intervenție în domeniul protecției copilului și familiei;
- c) promovarea politicilor naționale privind protecția copilului și familiei;
- d) coordonarea activităților de elaborare a strategiilor și programelor guvernamentale privind protecția copilului și familiei;
- e) consolidarea parteneriatului social în domeniul protecției copilului și familiei.

Domenii prioritare ale Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului rămân:

- reforma sistemului de protecție a copilului, a sistemului rezidențial de îngrijire a copilului aflat în dificultate;
- prevenirea și combaterea violenței împotriva copilului, abuzul și neglijarea
- eliminarea exploatării prin muncă a copiilor
- protecția copiilor ai căror părinți sînt imigranți
- promovarea incluziunii sociale a copiilor aflați în diferite situații de dificultate
- promovarea politicilor și reformelor în domeniul justiției juvenile
- armonizarea cadrului legislativ în domeniul protecției copilului la standardele europene și în corespundere cu convențiile internaționale la care Moldova este parte etc.

Activitatea Consiliului în 2014

Activitatea Consiliului se desfășoară în baza Convenției ONU cu privire la drepturile copilului, Constituției Republicii Moldova, Legii privind drepturile copilului, altor acte normative în domeniu, conform Planului, elaborat de către Secretariatul permanent și aprobat în prima sa ședință. Astfel, pe parcursul anului 2014, au fost desfășurate trei ședințe ordinare a Consiliului Național. La aceste ședințe au fost discutate următoarele subiecte:

- 1.1 Dezbateri în baza raportului referitor la Completarea Chestionarului general privind implementarea Convenției de la Lanzarote și a Chestionarului tematic pentru prima rundă de monitorizare „Abuzul sexual asupra copiilor în cercul de încredere” de către autoritățile administrației publice centrale.
- 1.2 Modificările la Regulamentul de funcționare a taberelor de odihnă și întremare a sănătății copiilor și adolescenților.
- 1.3 Date cu privire la situația copiilor rămași fără îngrijirea părintească ca rezultat al migrației și

măsurile ce se impun în vederea redresării fenomenului.

1.4 Aprobarea Planului de activitate pentru anul 2014.

- 2.1 Colaborarea intersectorială în domeniul medico-social în vederea reducerii ratei mortalității infantile și a copiilor cu vârsta de pînă la 5 ani la domiciliu
- 2.2 Experiența raioanelor pilot Fălești, Leova, Orhei în implementarea mecanismului intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării, traficului.
- 2.3 Rezultatele campaniei naționale O casă fără pericol pentru copilul tău.
- 2.4 Rezultatele discuțiilor în cadrul meselor rotunde, organizate de comun cu Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății.

3.1 Protecția copilului victimă a abuzului: Incidența cazurilor de abuz și violență; Modificările cadrului legislativ; Crearea camerelor de audiere a minorilor; Specializarea personalului implicat în audierea minorilor; Specializarea avocaților care acordă asistență juridică copiilor victime ale infracțiunilor.

3.2 Dezvoltarea sistemului de servicii sociale adresat copiilor în situație de risc.

3.3 Sezonul estival de odihnă și întremare a sănătății copiilor 2014, probleme depistate în activitate și soluții pentru anul 2015.

În dependență de subiectele care au fost discutate și analizate în 2014 pe agenda de lucru, la ședințele CNPDC au fost invitați reprezentanții ai Autorităților publice locale de nivelul II, societății civile care desfășoară activitate în domeniu, organisme internaționale și parteneri de dezvoltare.

Ședințele Consiliului Național au fost deliberative.

În vederea consolidării parteneriatului cu societatea civilă din domeniul protecției drepturilor copilului Președintele Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului, Viceprim - ministrul Tatiana Potîng a convocat în luna aprilie 2014 ședința cu reprezentanții ONG-urilor din domeniu pe marginea problemelor cu care se confruntă organizațiile în procesul de promovare și implementare a activităților în domeniul protecției copilului.

Totodată, Președintele Consiliului a participat la o serie de evenimente, organizate pe parcursul anului 2014 printre care se numără lansarea Proiectului ”Împreună pentru copii: Coaliții de ONG-uri mai puternice în regiunea Mării Negre” (februarie); masa rotundă cu membrii Delegației Alianței Globale pentru Copii, unde a fost discutat suportul pe care Alianța îl poate oferi Republicii Moldova în domeniul protecției drepturilor copilului și îmbunătățirii calității vieții copiilor (mai). Totodată, experiența țării noastre în domeniul reformei sistemului rezidențial de îngrijire a copilului și promovarea educației incluzive a fost înalt apreciată și a ajuns să fie diseminată la nivel internațional. Acest lucru a fost consemnat în cadrul întâlnirii Dnei Viceprim -ministrul cu delegația din Kîrgîzstan în luna iulie 2014.

Au avut loc o serie de întâlniri cu reprezentanții Partenerilor de dezvoltare a Consiliului: UNICEF Moldova, Ambasada Franței în Republica Moldova și Fundația Terre des Hommes – Lausanne.

Activitatea Consiliului în 2015

Pe parcursul anului 2015, a fost defășurată o ședință ordinară a Consiliului Național.

Planul de activitate al Consiliului a fost pregătit în baza răspunsurilor la indicația Președintelui Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului nr. 1137/C-6 din 22 ianuarie 2015 și remis pentru comentarii la prima tentativă de a convoca ședința Consiliului la data de 26 mai, curent. au mai avut loc încă 4 tentative de a convoca Consiliul în datele de 5 iunie, 8 iunie, 14 iunie și 16 iunie. Ședința nu a avut loc din varia cauze, printre care agenda încărcată a președintelui și a unor membri ai Consiliului, demisia Guvernului.

Pentru prima ședință a CNPDC din anul 2015 sunt propuse următoarele subiecte:

1. Rezultatele activității Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului în 2014 și 2015. Aprobarea planului de activitate al CNPDC pentru anul 2015-2016.
2. Serviciile de creșă pentru copii cu vârsta cuprinsă între 1,5-3 ani – o prioritate pentru susținerea social-economică a familiilor cu copii cu venituri mici și medii.
3. Prezentarea Planului de acțiuni privind prevenire și combatere a abandonului școlar.
4. Prezentarea recomandărilor Studiului primar al fenomenului suicidului și a tentativelor de suicid

în rîndul copiilor în vederea determinării profilului copilului vulnerabil și a cauzelor fenomenului și a situației actuale privind implementarea acestora.

5. Prezentarea Paginii web a Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului.
6. Implementarea prevederilor Acordului de Colaborare între Cancelaria de Stat a Republicii Moldova și Reprezentanța UNICEF în Republica Moldova. Activitățile propuse pentru un nou Acord de Colaborare.

În 2015 au avut loc o serie de întâlniri cu reprezentanții Partenerilor de dezvoltare a Consiliului: UNICEF Moldova și Fundația Terre des Hommes – Lausanne.

Activitatea Grupurilor de lucru în 2014

Pe parcursul anului 2014 și-au desfășurat activitatea următoarele Grupuri de lucru:

1. Reforma sistemului justiției pentru copii (instituit în 2010 sub egida Ministerului Justiției)
Pe parcursul anului 2014 au avut loc 2 ședințe:
 - a. 13 iunie 2014. Elaborarea proiectului de modificare a unor prevederi legislative suplimentare în vederea armonizării legislației procesual penale la noua redacție a articolului 110¹ al Codului de Procedură Penală al Republicii Moldova.
 - b. 15 Decembrie 2014. Discuții pe marginea indicatorilor pentru colectarea datelor statistice privind minorii.
2. Grupului de lucru în vederea identificării soluțiilor eficiente și durabile de anihilare a fenomenului de suicid/tentativă de suicid în rîndul copiilor (instituit în 2013 sub egida Secretariatului permanent).
Pe parcursul anului 2014 au avut loc 2 ședințe:
 - a. 25 august 2014 Elaborarea termenilor de referință pentru efectuarea Studiului primar al fenomenului suicidului și a tentativelor de suicid în rîndul copiilor în vederea determinării profilului copilului vulnerabil și a cauzelor fenomenului.
 - b. 23 decembrie 2014. Validarea Raportului Studiului primar al fenomenului suicidului și a tentativelor de suicid în rîndul copiilor în vederea determinării profilului copilului vulnerabil și a cauzelor fenomenului.
3. Grup de lucru pentru elaborarea Fișei de sesizare a cazului suspect de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului. ” (instituit în 2014 sub egida Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei).
Pe parcursul anului 2014 a avut loc 1 ședință:
 - a. 7 iulie 2014 Discuții pe marginea proiectului fișei de sesizare a cazului suspect de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului.
4. Grupului intersectorial de coordonare a implementării programului de dezvoltare a educației incluzive și activităților de dezinstituționalizare a copiilor.(instituit în 2014 sub egida Secretariatului permanent)
Pe parcursul anului 2014 a avut loc 1 ședință:
 - a. 24 septembrie 2014 ședința de instituire a Grupului de coordonare. Urmare a ședinței a fost elaborat proiectul Regulamentului Grupului de coordonare.

Activitatea Grupurilor de lucru în 2015

1. Grupul intersectorial de coordonare a implementării programului de dezvoltare a educației incluzive și activităților de dezinstituționalizare a copiilor.
În urma deciziei luate în cadrul ședinței din 24 septembrie 2014 a fost elaborat și remis membrilor Grupului spre coordonare proiectul Regulamentului Grupului intersectorial de coordonare a implementării programului de dezvoltare a educației incluzive și activităților de dezinstituționalizare a copiilor. Comentariile membrilor au fost colectate și analizate.
La o eventuală decizie de reactualizare a activității Grupului de coordonare proiectul Regulamentului comentat poate fi pus în discuție în vederea aprobării ulterioare.
2. Efectuarea analizei ample a situației social-economice a familiilor cu venituri mici și mijlocii cu copii cu vârsta cuprinsă între 1,5-3 ani și elaborarea pachetului de soluții optime pentru Republica Moldova
În cadrul ședinței din 21 iulie 2015 au fost prezentate principalele constatări ale studiului Politici

de susținere a familiilor cu copii: viziune de politici în UE și propuneri pentru RM, efectuat de către Expert Grup în 2014. Au fost identificate mai multe probleme și discutate posibilele soluții ale acestora.

Problema mamelor neasigurate, care beneficiază de o indemnizație lunară pentru îngrijirea copilului doar până la împlinirea de acesta a vârstei de 1,5 ani și care este foarte mică. Totodată, lipsa serviciilor de creșă le reține de la revenirea în câmpul muncii. O altă problemă discutată este necesitatea dezvoltării serviciilor de creșă și grădiniță private, în special în mediul urban. Acest fapt ar contribui la rezolvarea problemei supraîncărcării în instituțiile preșcolare, din cauza căruia se constată frecvența mărită de îmbolnăviri la copii.

În data de 7 octombrie Expert Grup a făcut prezentarea publică a *Raportului privind reforma concediului de îngrijire a copilului de vârsta 0-3/3-6 ani: mai scurt, mai bine plătit, urmat de servicii bune de creșă/grădiniță*. La prezentare au fost prezenți aproape toți membrii Grupului de lucru. Raportul analitic a fost elaborat la solicitarea Comisiei Parlamentare Protecție Socială, Sănătate și Familie, care ulterior a înregistrat în parlament inițiativele nr 382, 383 și 447 care au la bază recomandările Raportului menționat.

3. Grupul de lucru pentru elaborarea unei singure strategii de educație parentală și a planului de acțiuni privind implementarea acesteia

Grupul de lucru a fost reactivat în vederea elaborării Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei intersectoriale privind dezvoltarea abilităților și competențelor parentale pe anii 2015-2021.

Prima ședință a avut loc în data de 20 noiembrie. În cadrul acesteia a fost luată decizia de a solicita de la ministerele vizate opinii și propuneri la proiectul Strategiei propus de Ministerul Educației. Răspunsurile urmează a fi transmise Ministerului Educației pentru examinare și revizuirea corespunzătoare a proiectului Strategiei

4. Reforma sistemului justiției pentru copii (instituit în 2010 sub egida Ministerului Justiției)
15 mai 2015 – prezentarea primei faze a Studiului privind evaluarea serviciilor pentru copiii în conflict cu legea, realizat de expertul CORAM, contractat de către UNICEF Moldova.

Secretariatul permanent al Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului

Secretariatul permanent este structura executivă a Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului, creat prin Hotărârea Guvernului (nr. 1050 din 5 august 2002).

Secretariatul permanent are misiunea de a susține activitatea Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului în vederea elaborării, aplicării și promovării politicilor în domeniul protecției drepturilor copilului și familiei la nivel național și local. Astfel, Secretariatul permanent colaborează cu autoritățile publice centrale și locale, cu instituțiile din domeniu, organizațiile internaționale, societatea civilă, persoane juridice și fizice care activează în domeniul protecției copilului și familiei.

Funcționarea secretariatului permanent este asistată tehnic de UNICEF Moldova, care a alocat echipamentul necesar și salarizează 2 unități din cadrul secretariatului (Manager activități și Asistent financiar). Contribuția Guvernului Republicii Moldova rezultă în salarizarea unei unități din cadrul secretariatului, acordarea spațiului pentru amplasarea angajaților secretariatului, suportarea cheltuielilor pentru serviciile comunale și telefonice.

Obiectivele Secretariatului permanent

- a) asigurarea activității CNPDC și a grupurilor de lucru ale acestuia în vederea elaborării și dezvoltării politicilor de protecție a familiei și copilului, monitorizarea și evaluarea programelor de protecție a drepturilor copilului;
- b) dezvoltarea capacităților profesionale a specialiștilor din sistemul de protecție a copilului și a familiei: diseminarea de cunoștințe și experiențe/practici pozitive în domeniul protecției copilului și familiei, organizarea meselor de discuție;
- c) monitorizarea activității structurilor locale (Consiliile raionale pentru protecția drepturilor copilului) în implementarea politicilor naționale în domeniul protecției copilului și familiei;
- d) dezvoltarea și consolidarea parteneriatului cu partenerii de dezvoltare, organizațiile neguvernamentale în elaborarea și implementarea politicii statului în domeniul protecției copilului și familiei.

Acorduri de colaborare implementate în 2014

1. Acordul de colaborare între Cancelaria de Stat și reprezentanța UNICEF în Republica Moldova privind Susținerea activității Secretariatului permanent al Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului (ianuarie 2013 - martie 2014)
2. Acordul de colaborare între Cancelaria de Stat și reprezentanța UNICEF în Republica Moldova privind Susținerea activității Secretariatului permanent al Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului (August 2014 – Decembrie 2015)
3. Amendament la Acordul de colaborare între Cancelaria de Stat și Ambasada Franței în Republica Moldova în vederea susținerii activității CNPDC (2012).

Activități desfășurate de către Secretariatul permanent al CNPDC în anul 2014:

Pe parcursul perioadei de raportare activitățile secretariatului au fost concentrate asupra realizării prevederilor Acordurilor de Colaborare în vigoare a Cancelariei de Stat și partenerilor de dezvoltare.

- I. În baza Acordului de colaborare între Cancelaria de Stat și Reprezentanța UNICEF, Moldova, pentru anul 2013-2014, au fost organizate și desfășurate 9 mese rotunde, câte trei la Nordul, Sudul și Centrul Republicii pentru specialiștii de la nivel local cu tangență în activitatea protecției drepturilor copilului pe compartimente distincte. Domeniile prioritare identificate în Acordul de colaborare au fost **educație, protecție socială, justiție juvenilă.**

Mesele rotunde s-au desfășurat în parteneriat cu:

1. Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei cu subiectul Măsurile de protecție specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.

Perioada de desfășurare – lunile martie – aprilie, total participanți 118.

2. Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției prin Oficiul Central pentru Probațiune și Procuratura Generală cu subiectul Cooperarea serviciilor în procesul de evaluare a copilului în conflict cu legea.

Perioada de desfășurare – lunile aprilie – mai, total participanți 201.

3. Ministerul Sănătății și Centrul Național pentru Sănătate Publică cu subiectul Cultura alimentației copiilor: colaborarea intersectorială, impactul multifactorial și intervențiile necesare pentru ameliorarea situației existente.

Perioada de desfășurare – luna mai, total participanți 135.

Specialiștii din sistemul de protecție a copilului și a familiei din autoritățile publice locale au nevoie de noi cunoștințe, experiențe și practici pozitive în domeniul protecției copilului și familiei. Astfel de mese rotunde contribuie nemijlocit la dezvoltarea capacităților lor profesionale. Organizarea meselor rotunde, conferințelor și altor ședințe tematice deși îi distrage de la rezolvarea problemelor de zi cu zi, le oferă posibilitatea de a învăța unii de la alții, de a aduce la cunoștința autorităților publice centrale opinia, problemele și situațiile cu care ei se confruntă.

- II. În cadrul Acordului de Colaborare dintre Cancelaria de Stat și Reprezentanța UNICEF pentru perioada august 2014 – decembrie 2015 a fost efectuată examinarea cantitativă a numărului de cazuri de suicid și tentative de suicid în vederea determinării profilului copilului vulnerabil, cauzelor fenomenului suicidului/tentativelor de suicid.

În acest sens a fost angajat un Consultant național, care a efectuat studiul, a consultat opinia membrilor grupului de lucru și a prezentat rezultatele la finele lunii decembrie 2014.

Totodată, rezultatele raportului vor fi prezentate și discutate la una din ședințele Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului.

- III. Acordul de Colaborare dintre Cancelaria de Stat și Reprezentanța UNICEF Moldova în curs de implementare prevede diseminarea progreselor și rezultatelor obținute în domeniul protecției copilului. Acest lucru este facilitat prin crearea unei pagini web a Consiliului. Pagina-web se adresează publicului larg, fără restricții. Oricine poate accesa conținutul acesteia și face uz de informația disponibilă on-line. Vizitatorul clasic este considerată persoana care dorește să se informeze despre protecția drepturilor copilului în Republica Moldova.

În vederea realizării acestei sarcini a fost contractat Centrul de Telecomunicații Speciale, care a asigurat partea tehnică de configurare a șablonului elaborat pentru paginile oficiale ale Autorităților Publice Centrale din Republica Moldova.

Structura paginii acoperă toate aspectele ale cadrului instituțional al sistemului național de protecție a drepturilor copilului, cum ar fi legislația, rapoarte și studii, partenerii de dezvoltare și ONGurile partenere, campanii de comunicare și evenimente, știri, întrebări frecvente, resurse mass-media și publicate, informații utile, etc.

IV. Vizite în teritoriu:

Cornești În data de 22 aprilie 2014 a fost convocată o ședință de lucru la Centrul de fiziopneumologie pentru copii, din localitatea Cornești, rl Ungheni. La ședință au participat reprezentanții UNICEF Moldova, Ministerului Sănătății, Ministerului Educației, Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, societății civile. În rezultatul vizitei au fost identificate activitățile necesare de întreprins pentru a nu mai permite plasarea copiilor din alte motive decât cele medicale. Procesul verbal al ședinței a fost expediat tuturor participanților.

Soroca În data de 5 noiembrie 2014 Secretariatul permanent al CNPDC a organizat o ședință monitorizare a progreselor înregistrate în soluționarea cazului de nedocumentare a 7 copii dintr-o familie de etnie romă din rl Soroca, anunțat printr-o solicitare de suport din partea Consiliului Raional Soroca. La ședință au participat membrii echipei interdisciplinare din raion, au fost analizate acțiunile întreprinse și rezultatele obținute, apreciat efortul Consiliului Raional, orientat spre soluționarea cazului dat. În vederea acordării suportului pentru rezolvarea cazului Secretariatul permanent a colaborat cu Secretariatul permanent al Comitetului Național pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane. În rezultat a fost acordat sprijin mamei copiilor, care, după cum a fost stabilit a fost adusă în țară în mod ilicit împreună cu cel mai mare dintre frați. Demersurile întreprinse au dus, la moment, la documentarea a 6 dintre copii. În cadrul ședinței au fost conveniți următorii pași ce trebuie întreprinși pentru a soluționa problema familiei în cauză.

V. În cadrul Acordului de Colaborare cu partenerul de dezvoltare Ambasada Franței în Republica Moldova pentru anul 2012-2013 a fost convenită organizarea și coordonarea Instruirii personalului serviciului telefonic gratuit Telefonul Copilului 116111.

Activitatea a fost finanțată din economiile formate urmare a implementării activităților Acordului de bază. Pentru realizarea instruirii a fost pregătit și semnat un amendament la Acordul din 2012-2013.

Secretariatului permanent a acordat asistența logistică pentru instruire, organizată grație asistenței tehnice a Ambasadei Franței la București. În acest sens au fost contractate: un consultant străin pentru desfășurarea instruirii – Dna Cătălina Florea și serviciile de catering pentru asigurarea pauzelor de cafea și prîns pentru personalul format.

VI. Conferința națională „Justiție prietenoasă copiilor. Tratatul copiilor în conflict cu legea penală în sistemul de justiție al Republicii Moldova”.

În data de 9 decembrie 2014, Secretariatul permanent al CNPDC a participat la lucrările conferinței naționale „Justiție prietenoasă copiilor. Tratatul copiilor în conflict cu legea penală în sistemul de justiție al Republicii Moldova”, organizate de către Institutul de Reforme Penale, în parteneriat cu Reprezentanța UNICEF în Republica Moldova și Ambasada Finlandei la București.

Scopul conferinței a fost accentuarea liniilor strategice de reformare și consolidare a sistemului de justiție prietenos copiilor în Republica Moldova, precum și îmbunătățirea cooperării factorilor de decizie care asigură respectarea interesului superior al copilului implicat în sistemul de justiție.

În cadrul conferinței s-au discutat noile inițiative de reforme și a avut loc prezentarea rezultatelor studiului de monitorizare a ședințelor de judecată în cauzele penale în care sunt implicați copii.

Totodată, în cadrul Sesiunii 3, moderate de către secretarul executiv al CNPDC, participanții la conferință au fost familiarizați cu rezultatele aplicării timp de 22 luni a programelor psiho-sociale adresate copiilor sub vârsta răspunderii penale și a celor în conflict cu legea, precum și experiența acumulată în raioanele Ungheni și Orhei.

VII. Alte activități.

1. Conferința regională „Consolidarea sistemelor de protecție a copiilor pentru a proteja copiii de neglijență, abuz, violență și exploatare”

Delegația Republicii Moldova, din care au făcut parte reprezentanții Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerului Muncii Protecției Sociale și Familiei și Secretariatului permanent al Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului a participat la lucrările conferinței regionale

„Consolidarea sistemelor de protecție a copiilor pentru a proteja copiii de neglijență, abuz, violență și exploatare”, organizate de UNICEF și Guvernul Republicii Belarus la Minsk, în perioada 12-13 noiembrie. Forul a întrunit 19 tari ale Europei Centrale și de Est și Asiei pentru a-și împărtăși experiența acumulată în vederea combaterii fenomenului violenței împotriva copilului.

2. Lansarea proiectului ”Împreună pentru copii: Coaliții de ONG-uri mai puternice în regiunea Mării Negre”. În data de 27 februarie 2014 Secretariatul permanent a participat la lansarea proiectului ”Împreună pentru copii: Coaliții de ONG-uri mai puternice în regiunea Mării Negre”. Este un proiect finanțat de Ministerul Afacerilor Externe al României, prin Programul de Asistență pentru Dezvoltare și implementare de UNDP-BRC (Centrul Regional din Bratislava), care își propune cooperarea regională la nivel inter-guvernamental și la nivelul societății civile, pentru a identifica bune practici și soluții eficiente pentru asigurarea bunăstării copiilor.
3. Prezentarea raportului de activitate al direcției municipale pentru protecția drepturilor Copilului pentru anul 2013.
În cadrul activităților de monitorizare a CR/MPDC Secretariatului permanent al CNPDC a participat la ședința de evaluare a activității realizate de autoritatea tutelară teritorială a Direcției generale pentru protecția drepturilor copilului mun. Chișinău în anul 2013. Evaluarea a avut ca scop trecerea în revistă a principalelor progrese înregistrate în domeniul protecției drepturilor copilului
4. Atelierul „Monitorizarea protecției copilului de violență, neglijare, exploatare, trafic în raioanele Leova și Orhei”.
Secretariatul permanent a participat la atelierul „Monitorizarea protecției copilului de violență, neglijare, exploatare, trafic în raioanele Leova și Orhei” organizat de către Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copiii (CNPAC). În cadrul atelierului a fost efectuat un schimb de experiență acumulată de raioanele Orhei și Leova cu reprezentanții altor unități administrative teritoriale din republică, invitate la eveniment.
5. Lecția publică „Premevnim suicidul împreună”.
În data de 1 martie 2014 Seretariatul permanent a participat la lecția publică „Premevnim suicidul împreună”, organizat de către Centru de promovare a valorii vieții ”Mirt”. Evenimentul a avut drept scop informarea participanților despre activitățile desfășurate de către Centrul „Mirt” și un schimb de experiență dintre elevii și studenții străini, care își fac studiile în Republica Moldova.
6. Atelierul pentru factorii de decizie „Copii cu viitor. Un viitor pentru copii”.
În data de 13 martie 2014 Secretariatul permanent a participat la Atelierul pentru factorii de decizie „Copii cu viitor. Un viitor pentru copii”, organizat de către Misiune Catolică Religioasă Caritas Moldova. În cadrul atelierului a fost prezentat Planul de prevenire a suicidului după modelul Austriei. Invitatul special Dr. Claudius Stein, reprezentant al organizației „Kriseninterventionszentrum“ a împărtășit experiența Austriei de peste 30 de ani, bunele practici ce pot fi preluate de către Republica Moldova, precum și experiența mai puțin reușită în cadrul campaniilor de prevenire a suicidului, desfășurate de-a lungul anilor nu doar în Austria, ci și alte țări Europene.
7. Seminarul „Colaborarea intersectorială în abordarea cazurilor copiilor în situație de risc”.
La 5 mai 2014 la invitația Direcției Municipale pentru Protecția Drepturilor Copilului, Secretariatul permanent al CNPDC a participat la seminarul „Colaborarea intersectorială în abordarea cazurilor copiilor în situație de risc.” Scopul seminarului a fost diseminarea bunelor practici de abordare a cazurilor copiilor în situație de risc, schimbul de experiență cu partenerii Direcției din regiunea Emilia-Romagna, Italia.
8. Atelierul “Instruire în raportare prin intermediul mecanismelor internaționale de protecție a drepturilor omului”
La invitația Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene Seretariatul permanent a participat la ședința a doua de instruirii în raportare prin intermediul mecanismelor internaționale de protecție a drepturilor omului. În cadrul evenimentului au fost prezentate cerințele pentru Raportul periodic al Republicii Moldova pe marginea implementării Convenției privind drepturile copilului.
9. Prezentarea raportului „Analiza cadrului de reglementare organizațional- funcțională și metodică a rapoartelor de evaluare psihologică, în contextul recunoașterii acestora drept material probatoriu în Republica Moldova”
La invitația Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei și a Centrului Național de Prevenire a

Abuzului față de Copii, cu suportul reprezentanței UNICEF Moldova, Secretariatul permanent al CNPDC a participat la ședința de prezentare a raportului „Analiza cadrului de reglementare organizațional-funcțională și metodică a rapoartelor de evaluare psihologică, în contextul recunoașterii acestora drept material probatoriu în Republica Moldova”, realizat în cadrul implementării proiectului „Protecția copiilor față de violență, abuz, neglijare și exploatare în Moldova”

10. Masa rotundă „Schimb de experiențe între Moldova și Italia în prevenirea comportamentului deviant la copii”

La invitația Direcției Municipale pentru Protecția Drepturilor Copilului Secretariatul permanent al CNPDC a participat la masa rotundă, scopul căreia a fost schimbul de experiențe în organizarea eficientă a lucrului socio-educativ din cadrul Centrelor Comunitare pentru Copii și Tineri în vederea prevenirii situațiilor de risc și a comportamentului deviant la minori. Totodată au fost analizate aspecte psihologice ale copiilor care comit infracțiuni.

11. Discuția publică „Securitatea virtuală a copiilor în timp real”.

La invitația Centrului Internațional „La Strada” Secretariatul permanent al CNPDC a participat la discuția publică inițiată pentru a analiza cele mai frecvente riscuri la care sunt expuși copiii navigând prin internet. În discuție s-au implicat experți în domeniu, dar și personalități active din sfera spirituală a societății.

12. Conferința națională antisuicid.

Secretariatul permanent al CNPDC a participat la prima Conferința națională antisuicid, organizată în cadrul Proiectului media „Spargerea tăcerii în jurul suicidului”, susținut de Ambasada SUA în Republica Moldova. Evenimentul a fost organizat de AO „Altruism” cu scopul de a discuta soluțiile de prevenire și comarare a fenomenului. La Conferința au participat experții din Lituania și România, care au împărtășit experiența lor de integrare a domeniului de prevenire a suicidului în politici naționale, și în special consilierea persoanelor vulnerabile.

- VIII. Secretariatul permanent a creat și administrează pagina Facebook a Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului <https://www.facebook.com/pages/CNPDC/693366150713990>

Actualizarea conținuturilor paginii Facebook a Consiliului a fost efectuată pe parcursul întregului an 2014. Pagina are peste 300 de persoane care o urmăresc.

În perioada de raportare au fost plasate 72 postări. Cel mai mare impact a avut-o postarea referitor lansarea liniei telefonice gratuite telefonul copilului în data de 4 iunie 2014, cu un impact de 516 vizualizări și subiectele discutate în cadrul ședinței III a Consiliului din 22 septembrie 2014, cu un impact de 329 vizualizări. În medie fiecare postare adună 106 vizualizări.

Acorduri de colaborare implementate în 2015

1. Acordul de colaborare între Cancelaria de Stat și reprezentanța UNICEF în Republica Moldova privind Susținerea activității Secretariatului permanent al Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului (August 2014 – Decembrie 2015)
2. Acordul de parteneriat între Cancelaria de Stat a Republicii Moldova și Reprezentanța Fundației Terre des Hommes – Lausanne privind realizarea în practică a acțiunilor comune în vederea consolidării mecanismului de coordonare inter-sectorială de protecție a drepturilor copilului. (Iunie – Decembrie 2015).

Activități desfășurate de către Secretariatul permanent al CNPDC în anul 2015:

Pe parcursul perioadei de raportare activitățile secretariatului au fost concentrate asupra realizării prevederilor Acordului de Colaborare și Acordului de parteneriat, menționate supra, încheiat între Cancelaria de Stat a Republicii Moldova și partenerii de dezvoltare.

- I. În baza Acordului de colaborare între Cancelaria de Stat și Reprezentanța UNICEF, pentru perioada august 2014 – decembrie 2015 au fost efectuate:

1. Lansarea paginii web a Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului.

Pagina are drept scop diseminarea progreselor și rezultatelor obținute în rezultatul implementării activităților desfășurate, precum și consolidarea capacității CNPDC în informarea, coordonarea, monitorizarea, evaluarea și raportarea cu privire la respectarea drepturilor copilului la nivel național, și constituie o platformă de comunicare pentru actorii implicați (instituii guvernamentale, autoritățile locale, agențiile de aplicare a legii, instituțiile internaționale, donatori, societatea civilă, mass-media); poate stabili și menține un dialog continuu cu publicul larg cu privire la activitățile în

derulare și cele realizate; unifică informația despre activitatea Consiliului și membrii acestuia într-o singură resursă informațională veridică, ușor accesibilă și comprehensivă. Prin acest instrument se propune creșterea transparenței vis-a-vis de activitatea Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului și contribuția la dezvoltarea vizibilității instituționale de bază ale acestuia.

Au fost elaborate și coordonate cu partenerul de dezvoltare Specificațiile Tehnice pentru elaborarea paginii web (perioada noiembrie 2014- ianuarie 2015), contractate serviciile Centrului de Telecomunicații Speciale (ianuarie 2015) pentru asigurarea părții tehnice a elaborării, elaborate și plasate conținuturile pentru proiectul de lansare a paginii web.

La 15 iunie curent în cadrul ședinței pentru reprezentanții autorităților publice centrale, la care au fost invitați partenerii de dezvoltare a Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului și organizațiile non-guvernamentale, a fost prezentată pagina web a Consiliului. Urmare a activității au fost propusă extinderea numărului directoriilor și conținuturilor pentru acestea.

Mentenanța paginii web a Consiliului www.cnpdc.gov.md .

Pe parcursul perioadei iulie-decembrie 2015 a fost realizată mentenanța paginii. În acest sens au fost contractate serviciile Centrului de Telecomunicații Speciale. Totodată, a fost realizată partea tehnică a extinderii numărului directoriilor propuse. Conținutul se află în proces de elaborare și treptat va fi plasat pentru acces public.

2. Organizarea vizitei de studiu interraionale.

În data de 15 decembrie a fost organizată o vizită de studiu și schimb de experiență pentru vicepreședinții de raioane, responsabili de probleme sociale și șefii direcțiilor educație din întreg teritoriu Republicii Moldova la Chișinău, pentru a face cunoștință cu modul de Organizare a alimentației în instituțiile de învățământ primar și secundar general după modelul "Bufet suedez".

Participanții au vizitat 5 licee din municipiul Chișinău, unde este pus în practică proiectul "Bufet suedez", și au participat la un schimb de opinii cu reprezentanții direcțiilor municipale de educație și sănătate, precum și Centrului Municipal de Sănătate Publică și prestatori de servicii în alimentația publică.

3. Organizarea vizitelor de monitorizare.

În data de 9 decembrie 2015 a fost realizată cea de-a doua vizită de monitorizare, din cele 3 planificate în cadrul Acordului de colaborare. Secretariatul permanent a participat la ședința Consiliului raional pentru protecția drepturilor copilului din r. Ocnița, după care au avut și discuții în cerc restrâns pe marginea mai multor subiecte ce țin activitatea APL în domeniul protecției drepturilor copilului. În urma vizitei a făcută o notă de serviciu către conducerea Cancelariei de Stat.

În data de 28 decembrie 2015 este planificată spre realizare cea de-a treia vizită de monitorizare în r. Călărași. Secretariatul permanent urmează să participe la ședința Consiliului raional pentru protecția drepturilor copilului din r. Călărași și să discute cu responsabilii din raion un număr de subiecte și țin de domeniul protecției drepturilor copilului.

4. Organizarea și desfășurarea ședințelor comune a CNPDC și CRPDC.

În urma discuțiilor cu partenerul de dezvoltare, ca una din formele de realizare a acestei activități a fost propusă organizare atelierului de lucru cu secretarii Consiliilor raionale pentru protecția drepturilor copilului.

La 18 decembrie secretarii consiliilor raionale pentru protecția drepturilor copilului sunt convocați pentru un atelier de lucru. Subiectele de pe agendă includ discuții pe marginea rezultatelor monitorizării activității CRPDC în anul 2015, elaborarea planurilor de activitate a CRPDC pentru 2016, problemelor cu care se confruntă CRPDC din țară și colaborarea intersectorială la nivel local. Un asemenea atelier este un prim exercițiu de acest gen, care permite abordarea subiectelor de interes comun și facilitează comunicarea dintre reprezentanții APL II și APC din domeniul protecției drepturilor copilului, invitați la ședință.

5. Organizarea și desfășurarea meselor rotunde.

"Promovarea Planului de acțiuni pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar"

În scopul atingerii obiectivului de a consolida capacitățile de colaborare a autorităților administrației publice centrale cu cele locale la capitolul protecția drepturilor copiilor, a fost organizat și desfășurat atelierul de discuții, din prima runda a atelierelor planificate în Acord, în parteneriat cu Ministerul Educației și cu suportul financiar UNICEF în Republica Moldova, cu tema "Promovarea

Planului de acțiuni pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar”.

Secretariatul permanent s-a ocupat de organizarea și buna desfășurare a atelierului de discuții, realizat în orașul Chișinău în data de 10 iunie curent. În acest context, au fost efectuate mai multe acțiuni de ordin logistic. Organizarea atelierelor de discuții pentru zona de nord și de sud a fost amânată în urma solicitării parvenite din partea Ministerului Educației prin mesaj electronic din data de 12.06.2015. Au avut loc mai multe tentative fără succes de a stabili orarul desfășurării celorlalte 2 evenimente.

- II. În cadrul Acordului de parteneriat între Cancelaria de Stat a Republicii Moldova și Reprezentanța Fundației Terre des Hommes – Lausanne privind realizarea în practică a acțiunilor comune în vederea consolidării mecanismului de coordonare inter-sectorială de protecție a drepturilor copilului au fost realizate 11 seminare de prezentare a Ghidului pentru profesioniști „Copilul în contact cu sistemul de justiție”. Atelierul la nivel central a avut loc în data de 15 iunie curent, iar seria din 10 ateliere regionale s-a desfășurat în perioada 29 septembrie - 20 octombrie. În cadrul colaborării în total 396 specialiști din domeniul protecției drepturilor copilului au fost instruiți și au primit Ghidul pentru profesioniști.

În urma solicitării exprimate Conducerii Raionului Rîșcani a fost organizat un seminar raional la același subiect, la care au participat 30 specialiști din domeniul protecției drepturilor copilului din raion.

III. Alte activități.

1. Participare la lansarea proiectului regional „Child Protection Hub for South East Europe” coordonat de „Terres des Hommes” Ungaria.
2. Participare la audierea publică „Serviciile de intervenție timpurie la copii: când începem să implementăm legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități” la invitația Expert Grup.
3. Participare la lansarea studiului: „Sistemul de protecție a copiilor cu dizabilități - experiența Moldovei și bunele practici europene”, Expert Grup
4. Participare la atelierul “Dialogul de politici privind prevenirea maltratării copilului, organizat în conformitate cu Acordul Bienal de Colaborare între OMS pentru Europa și Ministerul Sănătății pentru anii 2014-2015”.
5. Participare la conferința de presă cu tematica „Influențele normelor sociale asupra utilizării de către părinți a metodelor violente de disciplinare a copiilor, IMAS
6. Participare la masa rotundă cu genericul: „Adopția națională: prejudicări și realități”, DMPDC.
7. Parteneriat în organizarea și desfășurarea evenimentului dedicat sărbătoririi Zilei internaționale a ocrotirii copilului, în data de 31 mai curent în Grădina Publică „Ștefan cel Mare”.
8. Participare la sărbătoarea dedicată Zilei Internaționale a copilului, la invitația Direcției Municipale pentru Protecția Drepturilor Copilului.
9. Participare la seminarul instructiv-metodic republican pentru specialiștii responsabili de odihnă de vară pentru copii și adolescenți
10. Participare la ședința consiliului de administrare a proiectului “Modele eficiente de implicare comunitară pentru prevenirea delincvenței juvenile în Republica Moldova” IRP
11. Participare la prezentarea rezultatelor proiectului „Testarea Indexului de Protecție a Copilului”, implementat cu sprijinul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, APSCF
12. Participare la Atelierul pe Politica de Familie, UNFPA
13. Participare la atelierul de „Prezentare a rezultatelor monitorizării situației copiilor dezinstituționalizați”, CRAS.
14. Organizarea întrevederii dintre Secretariatul Permanent al CNPDC cu Coordonatorul Alianței Globale pentru Copii pentru Cambodgia, dl Cristian Larsson.
15. Participare la seminarul internațional Servicii de reabilitare și reintegrare a copiilor, sub genericul „Victime ale exploatarei sexuale”, organizat de Centrul Internațional „La Strada”
16. Participare la Sesiunea de revizuire la mijloc de termen a programului de țară al UN WOMEN în RM.
17. Participare la evenimentul pentru a încuraja oamenii aflați în situații de disperare, descurajare și neajutorare, Ziua Mondială de prevenire a Suicidului, „ALTRUISM”
18. Participare la lucrările Atelierului de prezentare a setului de instrumente, „Integrarea Drepturilor Copilului în Cooperarea pentru Dezvoltare”, UNICEF

19. Participare la atelierul de validare a modelului sistemului de justiție prietenos copilului victimă/ martor al infracțiunilor cu caracter sexual, a violenței domestice și traficului de ființe umane, CNPAC.
20. Participare la Atelier de lucru privind Politicile Familiale, UNFPA
21. Participare la Ședința Comitetului Național de Combatere a Traficului de Ființe Umane
22. Participare la Conferința națională la tema implementării Convenției ONU cu privire la drepturile copilului în Republica Moldova, PNUD și UNICEF Moldova
23. Participare la masa rotundă cu tematica: " Schimb de bune practici în cooperarea intersectorială în domeniul protecției copilului și rolul serviciilor de asistență telefonică gratuită pentru copii", organizată de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei în comun cu Serviciul de asistență telefonică gratuită pentru copii 116111 Moldova.

IV. Secretariatul permanent administrează pagina web a Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului www.cnpdc.gov.md și pagina de socializare Facebook a Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului <https://www.facebook.com/pages/CNPDC/693366150713990>

Conform datelor Google Analytics pagina web a Consiliului este vizualizată zilnic din momentul lansării. Conform datelor la 21.12.2015 pagina a fost vizitată de 3076 utilizatori unici, fiind înregistrate 4231 sesiuni/12856 vizualizări ale paginii. Rata de respingere a scăzut de la 73% în iunie 2015 la 46,9% în decembrie 2015.

Cele mai multe sesiuni și vizitatori au fost în lunile iunie-iulie 2015. Cel mai mare număr de vizitatori într-o singură zi a constituit 150. Cele mai multe vizualizări ale paginii au fost înregistrate în octombrie 2015 (perioada seminarelor regionale). 24,8% vizitatori se întorc repetat pe pagină.

Actualizarea conținuturilor paginii Facebook a Consiliului a fost efectuată pe parcursul întregului an 2015. Pagina are peste 420 de persoane care o urmăresc.

În perioada de raportare au fost plasate 58 postări. Cel mai mare impact a avut-o postarea referitor la Campania națională de promovare a Serviciului de asistență parentală profesionistă din 28 octombrie 2015 cu un impact de 1818 vizualizări, urmată de postarea referitor la reforma concediului de îngrijire a copilului din 7 octombrie 2015, cu un impact de 1227 vizualizări. Un număr mare de vizualizări le-au adunat postările referitor la vizita de studiu și schimbul de experiență organizat de secretariatul permanent pentru vicepreședinții raioanelor și șefii direcțiilor educație la data de 15 decembrie, curent cu un impact de 1063 vizualizări, promovarea modului sănătos de viață din 17 noiembrie – 835 vizualizări, postarea referitori la continuarea suportului din partea UNICEF din 1 decembrie - 621 vizualizări și comunicatul privind finalizarea seminarelor pentru specialiștii din domeniul protecției drepturilor copilului, efectuate în cadrul colaborării cu partenerul Terre des Hommes, din 21 octombrie 2015 - 601 vizualizări. În medie fiecare postare a adunat 260 vizualizări, ceea ce constituie o majorare cu cca 255% (situația la 21.12.2015).

Recomandări

În continuare este necesară:

1. consolidarea colaborării pe orizontală a tuturor actorilor responsabili de protecția drepturilor copilului în elaborarea politicilor, eficientizarea activității acestora și evitarea dublării acțiunilor;
2. Consolidarea continuă a capacităților specialiștilor în protecția drepturilor copilului, membrilor Consiliilor raionale pentru protecția drepturilor copilului, în vederea unei abordări multidisciplinare a domeniului, respectând interesul superior al copilului.
3. Fortificarea capacității de comunicare și informare a CNPDCului.

Planul de activitate al Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului pentru anul 2016.

PROIECT

Proiectul Planului a fost elaborat în baza propunerilor recepționate de la membrii și parteneri Consiliului.

Rămân actuale subiectele legate de:

- a. Protecția copilului împotriva tuturor formelor de abuz;
- b. Justiția juvenilă și protecția copiilor victime sau martori în procedurile penale;
- c. Procesele de dezinstituționalizare și incluziune
- d. Prevenirea și combaterea fenomenului suicidului și a tentativelor de suicid în rândul copiilor;
- e. Siguranța copiilor în mediul online;

Intră în atenția Consiliului subiectele legate de:

- Servicii de educație și dezvoltare timpurie;
- Promovarea modului sănătos de viață;
- Educația parentală.

Subiectul 2

Serviciile de creșă pentru copii cu vârsta cuprinsă între 1,5-3 ani – o prioritate pentru susținerea social-economică a familiilor cu copii cu venituri mici și medii.

Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei

Ministerul Educației

Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”

Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei

**transcript al prezentării*

Serviciile de creșă pentru copii cu vârsta cuprinsă între 1,5-3 ani – o prioritate pentru susținerea social-economică a familiilor cu copii cu venituri mici și medii

MINISTERUL MUNCII, PROTECȚIEI SOCIALE ȘI FAMILIEI

Drepturile copilului (Convenția ONU cu privire la drepturile copilului – art. 18) – ratificată de Republica Moldova la 12.12.199

- Ambii părinți au responsabilități comune pentru creșterea și dezvoltarea copilului.
- Statele părți vor acorda ajutor corespunzător părinților și reprezentanților legali ai copilului în exercitarea responsabilităților care le revin și vor asigura crearea instituțiilor, așezămintelor și serviciilor de îngrijire a copiilor.

Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura copiilor ai căror părinți muncesc - dreptul de a beneficia de serviciile și așezămintele de îngrijire a copiilor, pentru care ei îndeplinesc condițiile cerute.

Principiile politicilor de eliminare a sărăciei și excluziunii sociale a copiilor

- Oportunități egale pentru toți copiii și reducerea inegalității sociale la o vârstă mică prin investirea în educația și îngrijirea timpurie a copiilor.
- Asigurarea accesului la servicii de calitate și incluzive de educație și îngrijire timpurie, adaptate necesităților familiilor, în special accesibile ca preț, locație și durată de timp

Menținerea unui bun echilibru între politicile universale, axate pe asigurarea bunăstării pentru toți copiii, dar și politicile focusate în mod special pe cei dezavantajați respectiv, familiile cu copii cu risc sporit de sărăcie, cum ar fi familiile cu 3 și mai mulți copii, familiile monoparentale, familiile cu venituri foarte mici.

Copii cu vârsta pînă la 3 ani

**Copii cu vârsta pînă
la 3 ani -117 999**

**Copii copii cu vârsta 1,5-3 ani
–37 483**

**Beneficiari de indemnizații –
80 516**

Beneficiari de indemnizații pînă la 3 ani – 41 454	Beneficiari de indemnizații pînă la 1,5 ani – 38 062
---	---

58 807 familii care au beneficiat de ajutor social 165 milioane lei

Nivelul de dezvoltare a serviciilor de educație timpurie pentru copiii mai mici de 3 ani

82% - copii cu vârsta pînă la 3 ani nu au acces la serviciile de educație timpurie (beneficiază de indemnizații pentru creșterea/îngrijirea copilului pînă la 1,5 ani, 3 ani și/sau ajutorul social)			
15% - copii cu vârsta pînă la 3 ani au acces la servicii de educație timpurie			
93,2 % - frecvențează creșe-grădinițe	4,2 % - grădinițe de copii	1,7 % - grădinițe -școli primare	0,9 % creșe

Cadrul național de politici

Concilierea vieții de familie cu activitatea profesională

- Strategia pentru protecția copilului pe anii 2014-2020 HG. nr. 434 din 10.06.2014
- Programul național de asigurare a egalității de gen pentru anii 2010-2015 HG nr. 933 din 31.12.2009
- Programul național strategic în domeniul securității demografice a Republicii Moldova, HG. 768 din 12.10.2011

Măsură de implementare: dezvoltarea sistemului de educație timpurie a copiilor cu vârsta până la 3 ani

Mecanisme de conciliere a vieții de familie cu activitatea profesională

concediu paternal – oferit taților la nașterea copiilor pe o anumită durată de timp (durata variază de la țară la alta de la 3(5) zile până la 90 de zile)	concediile parentale împărțite pe rate între ambii părinți
dezvoltarea serviciilor preșcolare și a creșelor, inclusiv de către angajatori în sfera privată	program flexibil de muncă încheiat cu angajatorul

Propuneri din partea Partenerilor de dezvoltare ai Moldovei

- Îmbunătățirea susținerii de stat în dezvoltarea sistemului de învățământ preșcolar cu ajutorul dreptului de proprietate diversificat, inclusiv de către sectorul privat;
legiferarea concediului parental

Domeniul: Egalitatea de gen și drepturile femeilor

- Implementarea Observațiilor Finale din 2013 cu privire la Republica Moldova ale Comitetului ONU privind eliminarea discriminării față de femei – ”Comitetul reiterează îngrijorarea sa cu privire la concediul de maternitate prea protector din Codul Muncii și lipsa concediului parental, care consolidează împărțirea inegală a responsabilităților familiale între femei și bărbați, și poate duce femeile în șomaj și sărăcie”.

Domeniul: Egalitatea de gen și drepturile femeilor

- Crearea condițiilor în care familiile pot să facă alegeri referitor la numărul de copii și perioada lor de naștere, astfel să-și echilibreze viața profesională cu cea personală

Domeniul: Populația

Măsură necesară pentru dezvoltarea sistemului de educație timpurie pentru copiii cu vârsta 0- 3 ani (Studiul ”Cererea și oferta serviciilor de educație timpurie și preșcolară din perspectiva angajării femeii în câmpul muncii)

- elaborarea cadrului conceptual de dezvoltare a educației timpurii pentru copiii sub vârsta 3 ani și a cadrului normativ de organizare și funcționare pentru serviciile respective, inclusiv ținând cont de necesitatea asigurării accesului la educație timpurie pentru familiile vulnerabile
- elaborarea și validarea / pilotarea formulei de calcul per-capita a serviciilor de educație timpurie și preșcolară
- eficientizarea sistemului de servicii de educație preșcolară existent prin racordarea ofertei la cererea existentă, dezvoltarea creșelor, inclusiv private; dezvoltarea formelor de îngrijire alternativă

stimularea angajatorilor să deschidă creșe, grădinițe, săli prietenoase copiilor salariaților și introducerea practicilor de lucru flexibil pentru angajații cu copii, în echilibru cu necesitățile angajatorului

Acțiunile MMPSF în proces de realizare

Elaborarea cadrului normativ privind prestațiile sociale pentru copii.

Revizuirea mecanismului și a procedurii de acordare a concediului pentru îngrijirea copilului

Elaborarea cadrului normativ privind organizarea și funcționarea Centrului de zi pentru îngrijirea copiilor prin prisma educației timpurii.

Problema dezvoltării serviciilor sociale pentru copii

Efectele politicii de descentralizare financiară:

- nu toate autoritățile publice locale prioritizează direcționarea resurselor financiare pentru finanțarea serviciilor sociale existente
- risc sporit pentru dezvoltarea și instituirea serviciilor sociale noi, în special în unitățile administrativ teritoriale deprivate economic
- posibila scădere a calității serviciilor prestate, condiționată de dorința de a economisi mijloace financiare

Autoritățile publice locale - responsabile de dezvoltarea serviciilor sociale

Abordări pentru pașii următori

- Eficientizarea cooperării intersectoriale în vederea dezvoltării sistemului de educație timpurie pentru copiii cu vârsta pînă la 3 ani.
- Realizarea studiilor în vederea determinării vârstei optime de încadrare a copiilor în sistemul de educație timpurie și stabilirea spectrului de servicii sociale și instituții educaționale.
- Realizarea obiectivului - Concilierea vieții de familie cu cea profesională – va garanta activismul social și economic al părinților cu copii cu vârsta pînă la 3 ani, avînd ca efect eliberarea unor mijloace financiare din sistemul de asistență socială oferite sub formă de prestații sociale și ca impact asigurarea drepturilor copilului privind accesul la servicii de îngrijire de calitate.
- Valorificarea potențialului uman, bazei tehnico-materiale pentru deschiderea creșelor.

Ministerul Educației

Notă informativă cu privire la accesul copiilor cu vârsta sub 3 ani la servicii educaționale antepreșcolare

Instituții de educație timpurie – Statistică (BNS)

Număr total de instituții – **1 453**, copii în ele – **147 733**, ceea ce constituie **88,6%** din totalul copiilor înmatriculați; inclusiv:

Grădinițe – 519, copii în ele – 32647; **Creșe-grădinițe – 838, copii în ele – 109 742; Creșe – 2, copii în ele – 149;** școală primară-grădiniță – 71, copii preșcolari în ele – 3 331; centru comunitar – 23, copii în ele 76.

În urban

Număr total instituții – 328, copii în ele – 68965; Grădinițe – 26, copii în ele – 2940; **Creșe-grădinițe – 291, copii în ele – 64040; Creșe – 2, copii în ele – 149;** Școală primară-grădiniță – 9, copii preșcolari în ele – 1 429; Centru comunitar – 23, copii în ele 76.

În rural

Număr total instituții – 1124, copii în ele – 76768; Grădinițe – 493, copii în ele – 29707; **Creșe-grădinițe – 26, copii în ele – 45702; Creșe – 0, copii în ele – 0;** Școală primară-grădiniță – 62, copii preșcolari în ele – 1910; Centru comunitar – 22, copii în ele 744.

Grupe de copii, inclusiv de creșe

Număr total de grupe în toate instituțiile – 6 110, **grupe de creșă, pentru copii 0-2 ani – 796, inclusiv în grupe sanatoriale - 8, în grupe speciale – 10,**

În urban – 452 grupe de creșă, inclusiv în grupe sanatoriale - 8, în grupe speciale – 10, în rural – 344 grupe

În instituții publice – 795, în instituții private – 1

În Chișinău – 231 grupe de creșă, sanatoriale - 6, speciale – 2

În Bălți – **62 grupe de creșă,** sanatoriale – 1, speciale – 8

În grădinițe de copii – 30 grupe de creșă, în creșe-grădinițe – 753 grupe, în creșe – 7, în școală-grădiniță – 6, în centre comunitare – 0

Număr de copii

Număr total de copii în instituții de educație timpurie – **147 733**

Copiii cu vârsta 0-2 ani (copii care au împlinit 2 ani, 11 luni și 30 zile către 31 decembrie, 2014) – 17169.

În urban - 10 491 copii, în rural – 6 678

În instituții publice – 17 159, **private** – 10 (doar 3 instituții private dau date la BNS)

În municipiul Chișinău – **5 786**, în municipiul Bălți – **1 322**

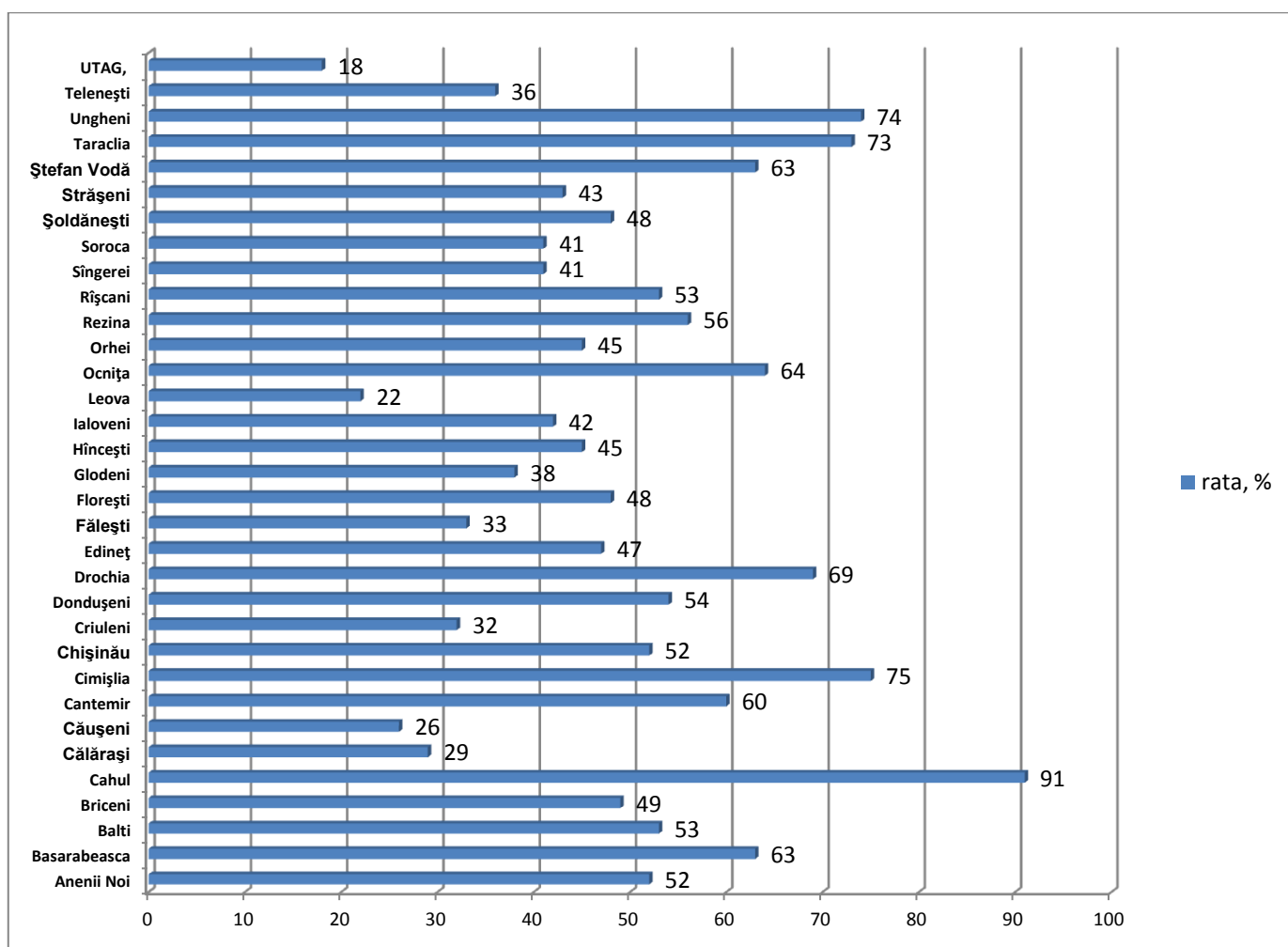
În grădinițe de copii – 586, în creșe-grădinițe – 16 318, în creșe – 149, în școală-grădiniță – 116, în centru comunitar – 0.

Rata de participare în programe educaționale timpuri (date administrative, ME, colectate în mai, 2015)

Număr total de copii cu vârsta sub 3 ani care beneficiază de serviciile educaționale oferite de instituțiile de educație timpurie publice – **21 158**, ceea ce constituie **11,4%** din totalul copiilor înmatriculați.

Rata totală de participare a copiilor sub 3 ani în programe educaționale este de circa **21%**.

Rata de participare a copiilor de 0-1 an este de **0,25%**, a copiilor de 1-2 ani – **11,7%**, a copiilor de 2-3 ani – **47,9%**.

Tabel: rata participării copiilor de 2-3 ani în programe educaționale, în %, an.2015.

Cea mai mare rată de participare a copiilor de 2-3 ani în programe educaționale oferite de instituțiile de educație timpurie – **peste 60%** - se atestă în instituțiile de educație timpurie din raioanele Cahul, Basarabeasca, Ungheni, Drochia, Ștefan Vodă, Cantemir, Cimișlia, Rezina, Taraclia, Ocnîța.

Cea mai mică rată – **sub 40%** – în raioanele UTAG și în raioanele Leova, Căușeni, Călărași, Telenești, Fălești, Criuleni, Glodeni.

Situația / Probleme privind organizarea educației antepreșcolare

1. Copiii cu vârsta sub 3 ani sînt înmatriculați în instituțiile de educație timpurie conform locurilor disponibile. E adevărat, nu totdeauna sînt satisfăcute toate cererile. Cea mai mare cerere există în municipii și orașe. O situație aparte este în Chișinău, unde cererea depășește cu mult oferta. Pentru a satisface cît de cît cererea, în instituțiile de educație timpurie se înmatriculează, cu preponderență, copiii cu vârsta 2-3 ani, respectiv, grupele se completează pînă la 35-38 de copii, în unele grupe numărul copiilor ajunge la 45, norma fiind 15-20 copii la grupa sub 3 ani. Situația nu este una benefică pentru copii (nu se respectă spațiul fizic și intim, copiii devin agresivi din această cauză, nu au acces suficient la jucării, materiale didactice, dar și la cadrul didactic etc., respectiv – suferă calitatea procesului educațional și, implicit – dezvoltarea copiilor). Situația nu este benefică nici pentru cadrul didactic - se atestă fluctuație serioasă de cadre. Spre ex., în municipiul Chișinău multe grupe de copii lucrează fără ajutori de educatori (salariu mic, număr de copii mare, responsabilități înalte mai ales în grupele de copii mici). Momentan în Chișinău este un deficit de 216 cadre didactice, 180 – de ajutori de educator și 22 de dădace sanitare.
2. În ultimii 10 ani toate investițiile care s-au făcut la nivel de instituții preșcolare, susținute de bugetul de stat, bugetul local, dar, în mod substanțial, și de către partenerii de dezvoltare (proiectul „Educația pentru Toți - Inițiativă de Acțiune Rapidă” (2006-2010) și „Parteneriat Global pentru Educație” (2012-2014) administrat de Banca Mondială, UNICEF, Ambasada Cehiei etc.) au vizat în exclusivitate categoria de copii de 3-6(7) ani (reparații, dotări (mobiliu, inventar, cărți, jucării și materiale didactice), cursuri de formare pentru cadrele didactice și manageriale, elaborări de acte normative și auxiliare didactice etc.). Excepție a constituit proiectul susținut de UNICEF (2014), care a pilotat servicii educaționale pentru copiii cu vârsta sub 3 ani în 10 instituții de educație timpurie din țară și care a susținut reparația/renovarea a cîte 1-2 săli de grupă la nivelul fiecărei instituții-pilot, dotarea cu mobilier, cărți, jucării și materiale didactice, instruirea cadrelor didactice și

manageriale pentru lucrul cu această categorie de copii.

3. Pînă în 2014 finanțarea de la stat a copiilor în instituțiile de educație timpurie în Republica Moldova se făcea doar pentru categoria de copii de 3-6(7) ani. Grupele/copiii cu vîrsta sub 3 ani în toată țara ar fi trebuit să fie finanțate/finanțați, conform legislației, din bugetele locale - acest lucru nu se întîmplă în majoritatea cazurilor. Ca regulă, copiii din această categorie pînă în 2014 se întrețineau la grădiniță din contul banilor destinați copiilor cu vîrsta 3-6(7) ani fără suplimentare din bugetul local, și doar din 2015 – din bugetul de stat. De aceea, în majoritatea cazurilor suferea/suferă calitatea serviciilor oferite copiilor. Pentru a acoperi toate cheltuielile, a face economii legate de întreținerea instituțiilor preșcolare primăriile recurg la sistări a activității instituțiilor preșcolare pe perioade de 1-2 luni iarna și/sau vara. În general, finanțarea sistemului educațional preșcolar este insuficientă și din această cauză instituțiile recurg la ajutorul părinților, ceea ce nu întotdeauna este corect și benefic, în cele mai multe cazuri – neînțeles de către părinți. Spre exemplu, normele financiare de alimentație, stabilite prin ordinul Ministrului Educației nu acoperă în totalitate normele naturală de hrană, stabilite prin *Regulamentul sanitar al instituției de educație timpurie* de către Ministerul Sănătății; în majoritatea cazurilor bugetele instituțiilor preșcolare nu includ cheltuieli pentru cărți, materiale didactice, jucării pentru copii – lucru absolut necesar dezvoltării acestora; instituțiile nu sînt dotate cu utilaje și inventar instructiv/educativ necesar dezvoltării copiilor, lipsesc aproape cu desăvîrșire terenurile de joacă și sport; odată cu realizarea educației incluzive va fi necesară crearea centrelor de resurse și crearea serviciilor de reabilitare/recuperare a copiilor cu dizabilități etc. etc. etc.
 4. În multe localități/instituții există spații unde ar putea fi deschise grupe de creșă, dar acestea necesită reparații (unele – cosmetice, altele - capitale) și dotări speciale pentru această categorie de copii. La Chișinău spații nu-s – aici sînt necesare construcții de instituții, mai ales în sectoarele Buiucani și Rîșcani, sau optimizarea instituțiilor de învățămînt preuniversitar care lucrează la o capacitate sub 70-50% și retrocedarea clădirilor instituțiilor preșcolare în care momentan, activează școli, gimnazii, licee cu repararea/renovarea și dotarea acestora substanțială.
 5. În eventualitatea finanțării și întreținerii de la stat a copiilor cu vîrsta sub 3 ani în instituțiile de educație timpurie vor fi necesare investiții substanțiale pentru reparații/renovări a spațiilor pentru grupele de creșă, dotări (mobilier, inventar, cărți, jucării, materiale didactice), care sînt specifice și mai costisitoare decît pentru categoria de copii de 3/4-7 ani.
- De exemplu: dacă pentru copiii cu vîrsta de 3-7 ani sînt acceptabile paturi tip casetă sau pat-dulap rabatabil, sau paturi pliante, care permit comasarea sălii de grupă cu cea de dormit (pentru economisirea spațiilor și costurile de întreținere a lor), atunci pentru copiii cu vîrsta sub 3 ani acestea nu sînt permise și e nevoie de sală separată pentru dormit cu paturi individuale. La grupele de creșă și îngrijirea este mai costisitoare (mai des se spală albiturile și oalele, acestea de la urmă necesită dezinfectare periodică; alimentația este specifică ca și pregătire și produse; este necesară angajarea asistentului medical după alte criterii decît cele de la vîrsta de peste 3 ani, numărul de copii în grupă este mai mic – respectiv va fi necesar de deschis mai multe posturi de personal; sînt necesare mai multe jucării, cărți și materialele didactice, deoarece copiii se joacă singuri cu o jucărie sau „citească”/răsfoiesc o carte sau, în cel mai bun caz – în 2, comparativ cu categoria de vîrstă peste 3/4 ani care, conform particularităților de vîrstă, se pot juca cu o jucărie 4-5 copii sau, la vîrstele mai mari – pot utiliza o jucărie/un material didactic polifuncțional sau pot fi modificate datorită creativității copiilor etc. etc. etc.
6. Ar mai fi nevoie de elaborări de acte normative (ex. standarde de dotare, standardele serviciilor de educație și îngrijire), auxiliare didactice și formări ale cadrelor didactice (circa 2 000) pentru lucrul cu copiii mici, care solicită aplicarea unei metodologii educaționale specifice (care trebuie să ea elaborată), precum și realizarea educației parentale. Și acestea necesită investiții serioase.
 7. Momentan, sistemul educațional timpuriu se mai confruntă încă cu o problemă: localitățile fără grădinițe. La moment există 155 localități din 21 raioane în care nu funcționează nici un serviciu de educație timpurie, destinat copiilor de 0-7 ani:
 - 73 localități cu un contingent de pînă la 10 copii din 16 raioane fără grădinițe, 308 copii de 0-6(7) ani, dintre care 116 frecventează instituții preșcolare în localități învecinate, ca regulă, din aceeași primărie;
 - 55 localități cu un contingent de 10-30 copii din 14 raioane, 1005 copii de 0-6(7) ani, dintre care 505 frecventează instituții/grupe preșcolare în alte localități;
 - 24 localități cu un contingent de la 30 la 100 copii din 12 raioane, 1165 copii de 0-6(7) ani, dintre care 507 frecventează grupe/instituții preșcolare sau gimnazii din localități învecinate;
 - 3 localități cu un contingent de peste 100 copii, 392 copii de 0-6(7) ani, dintre care doar 60 frecventează grupa pregătitoare în gimnaziul din sat.

În cel mai bun caz, grupele pregătitoare pentru copiii de 5-7 ani sînt organizate în gimnazii sau școli primare.

Numărul total de copii cu vîrsta 1,5-7 ani în aceste localități 2870 și doar 1198 copii din ei frecventează instituții

preșcolare în alte localități sau grupe pregătitoare în incinta gimnaziului din localitate. Distanța pînă la aceste instituții este, ca regulă, 1,5-4 km, copiii se deplasează cu autobuzul școlar, însoțiți de părinți sau educatoare, cu autobuzul arendat de primărie sau cel de rută, sau în mod particular, cu părinții. Rata de cuprindere a copiilor de 1-7 ani în programe educaționale timpurii în aceste localități este de circa **42%**. În 2011 în țară erau 230 localități fără grădinițe. Prin concursul UNICEF (2011-2014) și Proiectul Parteneriat Global al Educației (2012-2014) s-au deschis 75 instituții de educație timpurie (renovări, dotări, formări ale cadrelor didactice

Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”

+Prezentarea Centrului Analitic Independent ”Expert Grup” atașată separat.

Comunicat de presa (7.10.2015)

Un concediu de îngrijire a copiilor mai aproape de necesitățile familiilor este subiectul pachetului de inițiative ale Comisiei protecție socială, sănătate și familie

Deputații din cadrul Comisiei Parlamentare protecție socială, sănătate și familie au elaborat și au lansat în circuitul legislativ mai multe inițiative pentru îmbunătățirea politicilor de suport din partea statului pentru familii în perioada concediului de îngrijire a copiilor. Acestea au la bază studiul „Reforma concediului de îngrijire a copiilor de vîrsta 0-3/3-6 ani: mai scurt, mai bine plătit, urmat de servicii bune de creșă/grădiniță”, prezentat miercuri la Chișinău de către Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”.

Președintele Comisiei Parlamentare protecție socială, sănătate și familie, Oxana Domentî, prezintă la eveniment, a ținut să accentueze că proiectele lansate de deputați reprezintă rezultatul eforturilor comune și a consensului dintre membrii Comisiei, elaborate fiind în dialog cu autoritățile guvernamentale, societatea civilă, partenerii de dezvoltare.

Una din inițiativele Comisiei se referă la majorarea cu 6 luni a duratei concediului plătit de stat pentru îngrijirea copilului - în cazul părinților neasigurați, astfel încît aceștia să poată beneficia de indemnizații lunare pentru creșterea/îngrijirea copilului pînă la împlinirea de către copil a vîrstei de 2 ani (în raport cu 1,5 ani în prezent). Totodată, este propusă și creșterea graduală cu 20 la sută anual, începînd cu 1 ianuarie 2016, a cuantumului acestei indemnizații lunare, pînă la atingerea nivelului minimului de existență.

Necesitatea extinderii perioadei de concediu reiese din lipsa oricărui alt suport din partea statului la această etapă pentru familii, dar și din prevederile Codului Educației care stipulează că la vîrsta de la 0 la 3 ani copiii beneficiază de educație antepreșcolară, care se realizează în familie, aceasta beneficiind de finanșare de la bugetul public național.

Printr-un alt proiect de lege deputații propun măsuri de protecție socială mai bune pentru părinții asigurați. Pe lîngă cuantumul gradual în creștere a indemnizațiilor de îngrijire a copiilor, proiectul deputaților comisiei vizează și extinderea opțiunilor de încadrare și plată a concediilor de îngrijire a copiilor.

Astfel, spre deosebire de schema unică actuală 3 ani de concediu cu indemnizație în mărime de 30% din venitul asigurat, dar nu mai puțin de 400 de lei, părinții vor avea libertatea să opteze, în funcție de situațiile individuale, pentru una din cele două scheme de plată noi. Prima schemă păstrează durata standardă a concediului plătit de îngrijire a copilului de 3 ani cu o indemnizație lunară achitată timp de 36 luni în marime de 35% din mărimea venitulului asigurat (pentru anul 2016) și 40% (începînd cu 2017), dar nu mai puțin de 480 lei și 580 lei respectiv.

Cea de-a doua schemă prevede un concediu de îngrijire a copilului, plătit pe o perioadă de 24 luni consecutiv cu o indemnizație majorată, care va varia de la 70% din venitul asigurat, dar nu mai puțin de 960 de lei (pentru 2016) și 75% (minim 1160 lei) din 2017 - pentru primele 12 luni, pînă la 35% (2016) dar nu mai puțin de 480 lei și 40% (2017) din venitul asigurat, dar nu mai puțin de 580 lei - pentru anul doi.

Potrivit deputaților Comisiei de profil, aceste scheme vor încuraja revenirea sau încadrarea mai devreme a părinților în câmpul muncii.

O altă inițiativă prevede îmbunătățirea mecanismului de finanțare din bugetul de stat a serviciilor de educație și îngrijire a copiilor în creșe și grădinițe, începînd cu vîrsta de 2 ani, pentru a satisface necesitățile părinților ce intenționează să revină sau să se angajeze în câmpul muncii.

Celelalte inițiative se referă la extinderea unor garanții din Codul Muncii privind o mai bună conciliere a vieții de familie cu cea profesională și pentru familiile cu un copil, care au fost înregistrate în Parlament acum 2 luni. “Concluzionînd, pot spune că în agenda noastră parlamentară se află și alte proiecte care vor veni să ofere viabilitate reformelor. Mizăm pe implicarea activă a Guvernului în acest domeniu în vederea îmbunătățirii politicilor sociale de susținere a familiilor cu copii, dar și pe susținerea inițiativelor noastre din partea colegilor din Guvern și Parlament”, a conchis Președintele Comisiei Parlamentare protecție socială, sănătate și familie, exprimîndu-și încrederea în promovarea operativă a acestora.

Reprezentanții ministerelor, societății civile și organizațiilor internaționale, care au participat la lansarea studiului, au salutat inițiativele legislative ale Comisiei de profil, precum și faptul că acestea au fost înregistrate și susținute în unanimitate de toți membrii acesteia.

Subiectul 3

Prezentarea Planului de acțiuni privind prevenirea și combaterea abandonului școlar și combaterea abandonului școlar.

Ministerul Educației

Ministerul Educației

**transcript al prezentării*

Ministerul Educației al Republicii Moldova

Instrucțiune, Plan de acțiuni privind prevenirea și combaterea abandonului școlar și absenteismului în învățământul general

Cadrul legal:

- **Instrucțiunea privind prevenirea și combaterea abandonului școlar. Dispoziții generale**
Planul de acțiuni pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar și absenteismului în instituțiile de învățământ general.

Ordinul ministrului educației nr. 559 din 12.06.2015.

Instrucțiunea. Dispoziții generale

* Autoritățile, structurile, instituțiile și specialiștii cu competențe în domeniul educației sînt obligați să aplice prezenta Instrucțiune, în vederea prevenirii și combaterii absenteismului și abandonului școlar.

* Inspectoratul Școlar Național va controla, iar Organele Locale de Specialitate în Domeniul Învățământului (în continuare OLSDÎ) vor monitoriza aplicarea prevederilor prezentei Instrucțiuni.

Controlul și asigurarea colectării datelor privind abandonul și absenteismul

Acțiunile administrației instituțiilor de învățământ:

* va completa documentația referitoare la evidența contingentului de elevi și situația lor școlară și va menține cu strictețe evidența curentă a acestora (registru alfabetic al elevilor; registrul de ordine referitoare la fluctuația elevilor);

* va controla actualizarea în SIME a datelor de către operatorii școlari;

* va asigura elaborarea și prezentarea la timp a rapoartelor privind actualizarea datelor în SIME către OLSDÎ.

Acțiunile OLSDÎ:

* vor verifica completarea în instituțiile de învățământ a documentației referitoare la evidența contingentului de elevi și situația lor școlară;

* vor monitoriza procesul de actualizare a datelor în SIME;

* vor asigura elaborarea și prezentarea la timp a rapoartelor privind actualizarea datelor în SIME către ME

* vor sancționa directorii instituțiilor de învățământ care vor prezenta date cu caracter eronat.

Elaborarea și implementarea planurilor individuale de sprijin pentru combaterea cazurilor de abandon școlar sau absenteism

Administrația instituției de învățământ vor:

* elabora și implementa planuri individuale de sprijin pentru combaterea fiecărui caz de abandon școlar sau absenteism și risc de abandon școlar și reintegrarea socio-educatională a elevului aflat în situație de abandon școlar sau absenteism.

* prezenta OLSDÎ rapoarte semestriale cu privire la implementarea planurilor individuale de sprijin pentru combaterea fiecărui caz de abandon școlar sau absenteism și risc de abandon școlar.

Acțiunile dirigintelui de clasă:

* În cazul în care elevul absentează 1 zi nemotivat (sau 3 lecții pe parcursul unei săptămîni):

- va contacta familia;

- se va asigura că elevul nu este într-o situație de risc;

- va interveni în scopul readucerii la școală a elevului.

* În cazul continuării absentării nemotivate:

- va informa administrația instituției cu privire la cazul dat;

- va constata cauzele neprezentării la școală a elevului;

- va identifica măsuri pentru soluționarea cazului.

* În cazul identificării unei situații de risc, va proceda în conformitate cu *Instrucțiunea privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării, traficului.*

Elaborarea și implementarea planurilor instituționale de acțiuni pentru prevenirea abandonului școlar și absenteismului

Administrația instituției de învățământ va:

* elabora și încorporează în planul anual de activitate componenta cu acțiuni (Plan instituțional) pentru prevenirea abandonului școlar și absenteismului;

* prezenta semestrial rapoarte privind implementarea acțiunilor pentru prevenirea abandonului școlar și absenteismului;

* stabili relații de colaborare și va iniția acțiuni comune cu partenerii sociali și structurile abilitate pentru realizarea măsurilor de prevenire a abandonului școlar și absenteismului.

Planul de acțiuni**Obiective specifice:**

1. Eficientizarea procesului de colectare a datelor referitoare la abandon și absenteism în învățământul general
2. Asigurarea intervențiilor complexe pentru combaterea cazurilor de abandon și absenteism
3. Asigurarea intervențiilor complexe pentru prevenirea cazurilor de abandon, absenteism și neșcolarizare

Eficientizarea procesului de colectare a datelor referitoare la abandon și absenteism în învățământul general**Acțiuni:**

1. Actualizarea datelor (inclusiv pe abandon și absențe) în sistemul informațional de management în educație (SIME) (octombrie / iunie al fiecărui an de învățământ - operatorii școlari, operatorii la nivel de DÎ și CTICE).
2. Pregătirea rapoartelor analitice în baza datelor actualizate (decembrie / iulie al fiecărui an de învățământ după actualizarea SIME, operatorii școlari - operatorii la nivel de raion Analizării naționali).

Asigurarea intervențiilor complexe pentru combaterea cazurilor de abandon și absenteism

cazuri	Intervenții la nivel sectorial
<i>Copilul a absentat fără motiv mai mult decât 1 zi sau mai mult de trei lecții în săptămână</i>	- dirigintele de clasă contactează familia, la depistarea cazului
<i>Copilul a absentat timp de 3 zile lucrătoare de la constatarea cazului nesoluționat</i>	- persoanele desemnate din instituția de învățământ și din APL I sau II elaborează planul individual de acțiuni pentru întoarcerea copilului la școală și-l implementează în comun cu APL și alte servicii disponibile la nivelul comunității - monitorizarea implementării planurilor individuale pentru întoarcerea copiilor la școală și raportarea rezultatelor (semestrial, OLSDÎ). - monitorizarea și raportarea datelor referitoare la copiii neșcolarizați (semestrial, Î, OLSDÎ, ME). - aplicarea de sancțiuni managerilor școlari care nu raportează datele în mod corect (iulie/decembrie, OLSDÎ).
cazuri	Intervenții la nivel intersectorial
<i>După 10 zile de implementare a Planului individual elaborat</i>	- referirea cazurilor la Direcția raională de asistență socială și protecție a familiei, Consiliul pentru Protecția Drepturilor Copiilor, Comisia raională pentru Copilul aflat în Dificultate, Biroul Siguranță Copii de pe lângă Inspectoratul de Poliție, SAP raional și alte structuri.

Asigurarea intervențiilor complexe pentru prevenirea cazurilor de abandon, absenteism și neșcolarizare

1. Desemnarea persoanelor de referință responsabile de problemele prevenirii abandonului și absenteismului la nivel ME, OLSDÎ și instituție de învățământ.
2. Monitorizarea respectării procedurii transferurilor școlare ale copiilor (care părăsesc sistemul educațional) în limitele raionului și în afara acestuia (raport semestrial – OLSDÎ, pentru ME).
3. Monitorizarea completării registrelor de evidență a copiilor care emigrează și a materialelor confirmative prezentate de către părinți (date în SIME, Î și OLSDÎ).
4. Elaborarea și implementarea *Planurilor de prevenire a abandonului și a absenteismului la nivel instituțional*, ca parte a planului anual de activitate (Î).

Acțiuni comune pentru prevenirea abandonului

- Organizarea campaniilor de informare la nivel central și la nivel de școală cu privire la motivarea pentru studii, importanța finalizării învățământului general obligatoriu și frecventării regulate a școlii (Î, OLSDÎ, ME).
- Monitorizarea asigurării gratuite cu manuale a copiilor din familii cu venituri mici, familii sărace (OLSDÎ, ME, Fondul de Manuale).
- Asigurarea transportării gratuite a tuturor elevilor (clasele I-IX), din localitățile în care nu sînt instituții

- de învățămînt, spre și de la școala pe care o frecventează (OLSDÎ).
- Monitorizarea și susținerea prin Serviciile de asistență psihopedagogică a incluziunii educaționale a elevilor dezinstituționalizați și a elevilor cu CES (CRAP, SAP).

Subiectul 4

Prezentarea recomandărilor *Studiului primar al fenomenului suicidului și a tentativelor de suicid în rîndul copiilor în vederea determinării profilului copilului vulnerabil și a cauzelor fenomenului și a situației actuale privind implementarea acestora.*

Secretariatul permanent al Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului,
Consultant național angajat

Ministeru Afacerilor Interne
Ministerul Sănătății
Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei
Ministerul Educației

**transcript al prezentării*

RECOMANDĂRI STUDIUL PRIMAR

al fenomenului suicidului și a tentativelor de suicid în rîndul copiilor în vederea determinării profilului copilului vulnerabil și a cauzelor fenomenului

CONSULTANT:

Laurenția Filipschi, magistrul în administrare publică

Studiul finanțat din asistența tehnică oferită de UNICEF

RECOMANDĂRI GENERALE

I. Sugestia de a ține cont de art. 137 și 138 a Legii nr. 112 din 02.07.2014 pentru ratificarea Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora.

- prevenirea și combaterea tuturor formelor de exploatare (inclusiv munca prestată de copii), a abuzurilor, a neglijenței și a violenței împotriva copiilor, inclusiv prin dezvoltarea și consolidarea cadrului juridic și instituțional necesar, precum și prin intermediul unor campanii de sensibilizare a opiniei publice în acest domeniu;
- îmbunătățirea sistemului de identificare și de asistență oferită copiilor aflați în situații vulnerabile, inclusiv participarea sporită a copiilor la procesele de luare a deciziilor și punerea în aplicare a unor mecanisme eficiente menite să soluționeze plîngerile individuale formulate de copii;
- schimbul de informații și de cele mai bune practici cu privire la reducerea sărăciei în rîndul copiilor, inclusiv cu privire la măsuri care să se axeze pe politici sociale privind bunăstarea copiilor, precum și măsuri menite să promoveze și să faciliteze accesul copiilor la educație.
- punerea în aplicare a unor măsuri vizînd promovarea drepturilor copilului în cadrul familiei și al instituțiilor, precum și consolidarea capacității părinților și a personalului de îngrijire de a asigura dezvoltarea copilului, precum și
- aderarea la documentele internaționale relevante, ratificarea și punerea în aplicare a acestora, inclusiv a celor elaborate în cadrul Organizației Națiunilor Unite, al Consiliului Europei și al Conferinței de la Haga privind dreptul internațional privat, cu scopul de a promova și de a proteja drepturile copiilor în conformitate cu cele mai înalte standarde în acest domeniu.

II. Punerea în practică a Hotărîrilor CNPDC nr. 3 din 16.09.2011 și nr.4 din 06 august 2013.

Ministerul Sănătății în baza Observațiilor Finale ale Comitetului ONU privind drepturile copilului: va promova și în continuare o politică corespunzătoare cu privire la sănătatea mintală în rîndul copiilor și adolescenților, prin integrarea serviciilor de sănătate mintală în medicina primară, dezvoltarea rețelei de centre/ servicii de sănătate mintală la nivel de comunitate;
va consolida și dezvolta rețeaua de Servicii de sănătate prietenoase tinerilor cu aplicarea programelor ce țin de

promovarea unui mod de viață sănătos, deprinderi de viață etc;
va dezvolta și implementa programe/ măsuri de descurajare a consumului de alcool și droguri în rândul adolescenților, inclusiv în rândul adolescentelor gravide.

Ministerul Educației:

va fortifica segmentul "Educație pentru sănătate" în școli prin eficientizarea activității profesorilor și a lucrătorilor medicali la compartimentul educație pentru sănătate și promovarea modului sănătos de viață

Autorităților administrației publice locale se recomandă:

să dezvolte programe complexe de prevenire a suicidului în rândul copiilor și adolescenților prin antrenarea copiilor în activități sportive, educative, culturale și vor examina cu regularitate situația la compartimentul dat la ședințele Consiliilor raionale/ locale pentru protecția drepturilor copilului.

RECOMANDĂRI

SPECIFICE

a. datele statistice cantitative și calitative:

- Elaborarea unor criterii unice de colectare a datelor, precum și asigurarea interacțiunii și schimbului de date dintre Ministerul Sănătății, Ministerul Afacerilor Interne, Biroul Național de Statistică.
- Stabilirea noțiunii de "suicid" și înțelesului acesteia, pentru a nu exista diferențe de interpretare de către diferite instituții. (se propune elaborarea unei metodologii/ indicatorilor pentru clarificarea noțiunii "suicidului").
- Utilizarea de către toți actorii ce colectează date în domeniu a acelorași criterii de vîrstă atât la colectare, cât și la prezentare a datelor.
- Inițierea studiilor aprofundate și elaborarea unor măsuri multidisciplinare pentru stabilirea portretului psihologic al copiilor cu tentative de suicid; elaborarea unor măsuri psihopedagogice de profilaxie în contracararea acestui flagel.
- Elaborarea unui studiu calitativ în domeniu cu accent pe analiza factorilor care stau la baza tentativei de suicid și a suicidului propriu-zis, statutul social al copilului, profilul copilului, precum și profilul psihosocio-economic al familiei.
- Instruirea specialiștilor instituțiilor publice centrale și locale în vederea stabilirii indicatorilor respectivi pentru atingerea scopurilor determinate, în mod special cu accent pe metodologiile de cuantificare a indicatorilor și instrumentele de calculare a indicatorilor calitativi.

b. prevenirea tentativelor de suicid și a suicidului :

- Determinarea la nivel național a unei instituții responsabile de coordonarea și monitorizarea situației din domeniu.
- Organizarea unei campanii naționale în domeniul prevenirii suicidului, prin prisma consolidării familiei.
- Asigurarea cu psihologi sau servicii psihologice, după caz, a tuturor instituțiilor de învățămînt.
- Instruirea asistenților sociali, psihologilor școlari, cadrelor didactice în recunoașterea semnelor ce pot duce la tentative de suicid sau suicid.
- Promovarea liniei telefonice gratuite pentru copii 116 111 și linia verde Antisuicid online www.pentruviata.md, în mod special în mediul rural.
- Utilizarea potențialului cultural, religios, a tradiției: accent pe modele democratice de rezolvare a conflictelor intrafamiliale – prin discuție, negociere, mediere, promovare a experiențelor pozitive.
- Implicarea inovației: organizarea unor acțiuni inovative și cu abordări noi de prevenire a suicidului.
- Consolidarea noilor experiențe: antrenarea familiilor social recuperate în activități de prevenire și promovare a mediului protector pentru copii.
- Dezvoltarea sistemului de monitorizare a familiilor cu copii, cu accent pe cele în situație de risc. Utilizarea potențialului cultural, religios, a tradiției: accent pe modele democratice de rezolvare a conflictelor intrafamiliale – prin discuție, negociere, mediere, promovare a experiențelor pozitive.
- Implicarea inovației: organizarea unor acțiuni inovative și cu abordări noi de prevenire a suicidului.
- Consolidarea noilor experiențe: antrenarea familiilor social recuperate în activități de prevenire și promovare a mediului protector pentru copii.
- Dezvoltarea sistemului de monitorizare a familiilor cu copii, cu accent pe cele în situație de risc.

c. advocacy de politici

- Elaborarea unui program național complex de prevenire a acestui fenomen, strîns legat de mediile în care se dezvoltă copilul – școală, familie, comunitatea locală etc.
- Evaluarea rezultatelor implementării Strategii naționale privind acțiunile comunitare pentru susținerea copiilor aflați în dificultate și elaborarea uneia noi pentru următorii 5 ani, deoarece actuala expiră la sfîrșitul anului 2014 .
- Promovarea în comunitate a prevederilor ce țin de aspectele de sănătate a copilului și susținerea

implementării eficiente a acestora, în vederea maximizării rezultatelor reducerii fenomenului în rândul copiilor.

- Dezvoltarea parteneriatelor de către autoritățile publice cu alți actori cointeresați pe acest segment.
- Implicarea actorilor religioși la dezbaterea problemei ce ține de suicidul în rândul copiilor. În acest context, Comisia Europeană apreciază că “în unele țări pot exista probleme legate de raportarea oficială a sinuciderii, mai ales din cauza stigmatizării sociale cu care este asociat acest act (de pildă, în România, sinucigașii nu beneficiază de o slujbă de înmormântare asemănătoare cu cea a decedaților de „moarte bună”, ci au parte de slujbe mai simple, și aceasta în condițiile în care găsesc vre-un preot sau vre-un răsposit dispus să le officieze)”. Această remarcă este specifică și Republicii Moldova.

Tentativele de suicide și suicidal în rândul copiilor în funcție de vîrstă

Anul	Tentativă de suicid			Suicid		
	Sub 13 ani	13-16 ani	17-18 ani	Sub 13 ani	13-16 ani	17-18 ani
2008				3	8	7
2009				0	7	3
2010				0	9	2
2011				3	8	7
2012	2	73	33	7	11	6
2013	8	59	20	1	12	4
2014 (11 luni)	4	49	38	0	14	6
total	14	181	91	14	77	35

Situația Curentă

Ministerul Afacerilor Interne

Raport pentru anul 2015

**Ședința ordinară a Consiliului Național
pentru Protecția Drepturilor Copilului
din 22 decembrie 2015, ora 10:00
Sala de ședințe, et. IV, Casa Guvernului**

Inspectoratului General al Poliției al MAI, în calitate de instituție subordonată de profil, urmare analizei efectuate privind cazurile de suicid și tentative de suicid în rândurile copiilor, la 10 februarie 2015 a elaborat **Dispoziția IGP nr. 34/4-4d cu privire la activitățile de prevenire a cazurilor și tentativelor de suicid**, prin care conducătorilor subdiviziunilor teritoriale de poliție li s-au trasat sarcini, privind examinarea conform prevederilor legislației penale și procesual penale, a tuturor cazurilor de tentativă de suicid și suicid, întru identificarea persoanelor, cauzelor și condițiilor care au determinat persoana la astfel de acțiuni. În acest sens, vă informăm că pe parcursul a 11 luni al anului curent, au fost înregistrate **100** (2014-116) cazuri de tentativă de suicid în rândul minorilor:

Referindu-ne la aspectul de gen se constată că, din numărul raportat, 85 sunt fete, iar 15 băieți, cu vîrsta cuprinsă :

- sub 13 ani – 6 copii;
- între 13-16 ani - 61 copii;
- între 17-18 ani - 33 copii.

Metodele aplicate la comiterea tentativelor de suicid sunt:

- prin strangulare – 6 cazuri;
- prin folosirea pastilelor - 65 cazuri;
- prin folosirea substanțelor toxice – 5 cazuri;
- automutilare – 22 cazuri;
- prin aruncare de la înălțime – 2 cazuri;

Totodată, au fost înregistrate 10 (2014-20) cazuri de suicid a copiilor, 4 fete și 6 băieți, cu vîrsta cuprinsă :

- sub 13 ani – 4 copii;
- între 13-16 ani - 3 copii;
- între 17-18 ani - 3 copii.

Metoda aplicată la comiterea cazurilor de suicid fiind prin strangulare și soldate cu deces.

Analiza cazurilor de tentativă de suicid/suicid, pe segment polițienesc denotă că, cauzele care condiționează comportamentul autoagresiv sunt dificultățile de adaptare, eșecul școlar sau sentimental, dezechilibrul emoțional, pe fondalul unei lipse de comunicare eficientă cu părinții (*din motivul lipsei acestora sau neglijării obligațiilor părintești*) sau rude. Pe perioada a 11 luni al anului curent, din numărul total de cazuri raportate, au fost intentate

6 cauze penale potrivit prevederilor art. 150 C.P. R.M. (*determinarea la suicid*).

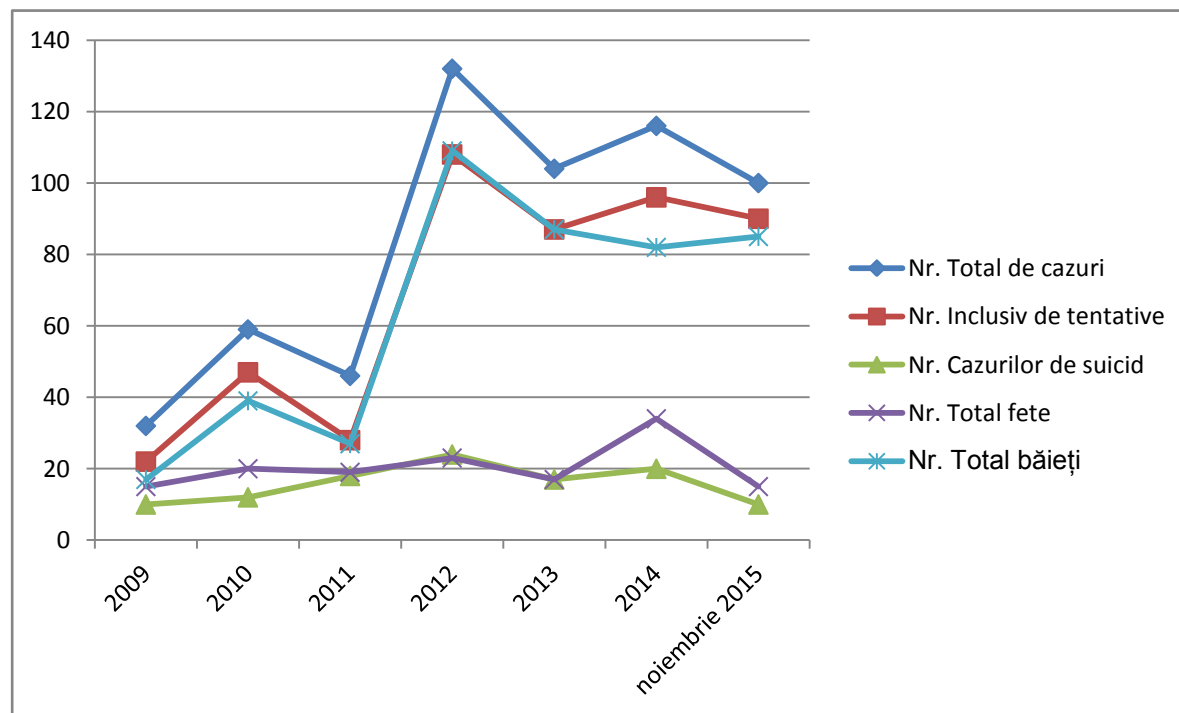
De asemenea, pentru micșorarea numărului de cazuri de suicid și tentative de suicid în rândul copiilor și prevenirea acestui fenomen, conducătorilor subdiviziunilor teritoriale de poliție li s-a trasat drept sarcină referirea cazurilor înregistrate către autoritățile cu competențe în domeniu de nivelul I și II, Centrelor medicilor de familie privind situația psiho-socială a persoanelor (inclusiv a copiilor) care manifestă comportament autoagresiv, solicitând intervenție pentru soluționarea problemelor acestora. Astfel, de către angajații poliției au fost referite **173** cazuri a copiilor expuși riscului adoptării comportamentului autoagresiv organelor de specialitate, pentru acordarea asistenței calificate.

În scopul eficientizării activității de prevenire în rândul copiilor și în contextul prioritizării interesului superior a copilului, în perioada de raport, angajații poliției au desfășurat total **237** de activități informative dintre care **203** de comun cu serviciul asistență psiho-pedagogică, iar **34** de comun cu ONG-urile, în cadrul cărora **7 827** părinți (reprezentanții legali, tutori/curatori) și **47 264** de copii au fost sensibilizați referitor la cauzele și condițiile care favorizează acest fenomen cu înaintarea recomandărilor pentru sporirea vigilenței asupra copiilor în special când sunt lipsiți de supraveghere și necesitatea îndeplinirii conștiincioase a obligațiilor de întreținere, de educare și de instruire a acestora.

Fig. 1 - Numărul cazurilor de suicid și tentative de suicid la copii pentru perioada 2009 – 11.2015

Perioada	Total cazuri	inclusiv tentative	suicid	băieți/ fete
2009	32	22	10	15/17
2010	59	47	12	20/39
2011	46	28	18	19/27
2012	132	108	24	23/109
2013	104	87	17	17/87
2014	116	96	20	34/82
11.2015	100	90	10	15/85

Fig. 2 - Reprezentare grafică a numărului cazurilor de suicid și tentative de suicid la copii pentru perioada 2009 – 11.2015

Ministerul educației

Notă informativă

privind implementarea recomandărilor Studiului primar al fenomenului suicidului și a tentativelor de suicid în rândul copiilor în vederea determinării profilului copilului vulnerabil și a cauzelor fenomenului

Studiul primar al fenomenului suicidului și a tentativelor de suicid în rândul copiilor în vederea determinării profilului copilului vulnerabil și a cauzelor fenomenului a fost lansat în anul 2015.

Pentru Ministerul Educației a fost formulată **recomandarea de a fortifica segmentul „Educație pentru sănătate” în școli** prin eficientizarea activității profesorilor și a lucrătorilor medicali la compartimentul educație pentru sănătate și promovarea modului sănătos de viață.

Începînd cu anul 2010, în vederea realizării educației pentru sănătate, în instituțiile de învățămînt din Republica Moldova au fost întreprinse acțiuni în trei direcții: în cadrul orelor obligatorii, opționale și în cadrul orelor de dirigenție.

În acest context, Ministerul Educației:

- a pus accent pe unul din principiile de construire a suportului didactic pentru elevii de la toate treptele de învățămînt, în cadrul tuturor disciplinelor, orientat spre prezența valorilor personale referitoare la protecția mediului ambiant, educație pentru menținerea propriei stări de sănătate și a celor din jur, dezvoltarea competențelor ce contribuie la acomodarea și integrarea elevului la condițiile reale, mereu în schimbare ale vieții;

- a extins numărul disciplinelor opționale în planul-cadru pentru învățămîntul primar, gimnazial și liceal, cu tangență la promovarea modului sănătos de viață.

Profesorul, prin *valoarea formativă a disciplinei obligatorii Biologia*, contribuie și la: formarea unei conduite la elevi, care vizează prezența valorilor personale referitoare la menținerea propriei stări de sănătate și a celor din jur, competențe care contribuie la cunoașterea:

- metodelor de profilaxie a maladiilor sexual-transmisibile ale sistemului reproducător la om,
- necesitatea respectării igienei sistemelor de organe,
- particularităților dezvoltării prenatale și postnatale.
- importanței proceselor fiziologice la om ce asigură continuitatea speciei.

Prin intermediul *disciplinei obligatorii Educație civică*, educația pentru sănătate este evidențiată prin studierea modului specific „*Viața și sănătatea-valori personale și sociale*” (treptele gimnazială și liceală).

În cadrul *orelor opționale* se realizează Educația pentru sănătate, fiind cea mai solicitată disciplină în rândul celor cu tangență spre promovarea unui mod sănătos de viață, propuse în planul-cadru pentru învățămîntul primar, gimnazial și liceal,

În cadrul *orelor de dirigenție*, un șir de subiecte abordate ține de promovarea unui mod sănătos de viață, în ansamblu.

În ceea ce privește **recomandările specifice referitoare la aspectele de prevenire a tentativelor de suicid și a suicidului** privind asigurarea cu psihologi sau servicii psihologice, după caz, a tuturor instituțiilor de învățămînt, precum și instruirea [...] psihologilor școlari, cadrelor didactice în recunoașterea semnelor ce pot duce la tentative de suicid sau suicid, menționăm următoarele:

- oferirea asistenței metodologice privind asistența psihopedagogică și consilierea psihologică instituțiilor de învățămînt preșcolar, primar, secundar general, precum și altor instituții implicate în realizarea intervențiilor menite să rezolve probleme cu care se confruntă copiii constituie atribuție a Serviciului local de asistență psihopedagogică;

- *examinarea particularităților strategiilor de prevenire a suicidului în instituția de învățămînt* a fost inclusă în lista activităților de formare a angajaților din sectorul educațional. În acest context, menționăm seminarul de instruire tematic organizat la 04 decembrie 2015, pentru 44 de directorii-adjuncți, responsabili de activitatea educațională, și coordonatorii acțiunilor de prevenire a violenței din instituțiile de învățămînt profesional tehnic secundar. În agendă a fost inclus: Ce este suicidul? Definierea termenilor. Mituri despre suicid. Semne presuicidare. Caracteristicile suicidului. Valorile ce stau la baza programelor de prevenire a suicidului. Abilitățile și instrumentele de lucru ale profesionistului ce intervine în cazurile de suicid. Agenda este similară și pentru seminarul de instruire din data de 17 decembrie 2015 cu 45 de specialiști din instituțiile de învățămînt profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar.

- Circa 350 de cadre didactice și nedidactice din școlile profesionale au fost instruite în domeniul formării la elevi a competențelor de gestionare a emoțiilor, comunicării asertive și soluționării conflictelor.

- Ministerul Educației, în colaborare cu Asociația Obștească „Sănătate pentru tineri”, a desfășurat formări în domeniul promovării sănătății și dezvoltării adolescenților pentru personalul medical, profesorii de biologie și educație civică din toate instituțiile de învățămînt preuniversitar din 23 de raioane și mun. Bălți. Unul din modulele de formare s-a referit la prevenirea problemelor de sănătate mentală (adicții, violență, suicid, sindromul deficitului de atenție).

Prezentarea Paginii web a Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului

Secretariatul permanent al Consiliului pentru Protecția Drepturilor Copilului

Prezentarea Paginii WEB a Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului

Secretariatul permanent al CNPDC

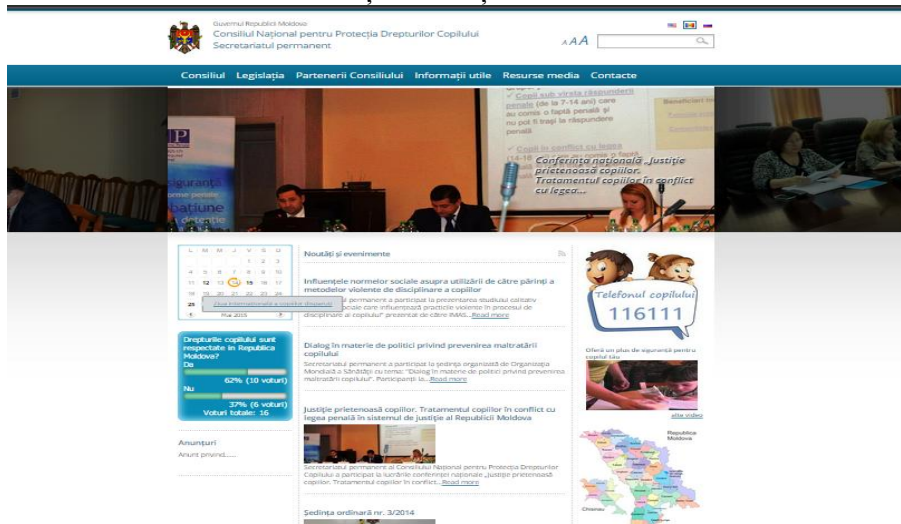
**transcript al prezentării*

Necesitatea și Obiectivul

- Diseminarea progreselor și rezultatelor obținute în rezultatul implementării activităților
- Consolidarea capacității CNPDC în informarea, coordonarea, monitorizarea, evaluarea și raportarea cu privire la respectarea drepturilor copilului la nivel național.

Pagina web

- va constitui o platforma de comunicare pentru actorii implicați (institutiile guvernamentale, autoritățile locale, agențiile de aplicare a legii, instituțiile internaționale, donatori, societatea civilă, mass-media);
- va stabili și menține un dialog continuu cu publicul larg cu privire la activitățile în derulare și cele realizate;
- va unifica informația despre activitatea Consiliului și membrii acestuia într-o singură resursă informațională veridică, ușor accesibilă și comprehensivă;
- va spori transparența vis-a-vis de activitatea Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului;
- va contribui la dezvoltarea vizibilității instituționale de bază.

Meniul orizontal

Consiliul

Mesajul președintelui

Mesajul de salut al președintelui Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului.

Despre Consiliu

Prezentarea a Consiliului și a obiectivelor acestuia.

Membrii Consiliului

Lista membrilor consiliului și linkurile către paginile oficiale ale autorităților publice centrale și organizațiile membre.

Ședințele Consiliului

Arhiva ședințelor Consiliului pentru anul 2014. Pentru fiecare ședință sunt disponibile ordinea de zi, materialele discutate în cadrul ședinței și hotărârea adoptată.

Planul de activitate

Planul de activitate a CNPDC aprobat pentru anul 2014. Proiectul planului de activitate pentru 2015

Secretariatul permanent

Scurta prezentare a Secretariatului permanent a Consiliului.

Grupurile de lucru

Lista Grupurilor de lucru. Pentru fiecare grup de lucru este disponibilă informația cu privire la constituire, componență și ședințele care au avut loc pe parcursul anului 2014.

Legislația

Cu privire la activitatea CNPDC

Lista actelor normative, care reglementează activitatea Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului.

Cu privire la drepturile

Lista actelor normative ce reglementează domeniul protecției drepturilor

copilului în Republica Moldova
Transparența decizională
Partenerii Consiliului
Partenerii de dezvoltare a Consiliului
ONG-urile partenere

copilului în Republica Moldova.

Proiectele actelor normative propuse spre discuție / consultări publice.

Lista și scurta prezentare a partenerilor de dezvoltare a Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului.

Lista organizațiilor non-guvernamentale partenere ale Consiliului, care activează în domeniul protecției drepturilor copilului.

Informații utile
Date și tendințe

Date și tendințe publicate ce țin de protecția drepturilor copilului în Republica Moldova

Rapoarte și studii

Rapoartele publicate și studiile efectuate ce țin de protecția drepturilor copilului în Republica Moldova.

Biblioteca
Întrebări frecvente

Diverse publicații, ghiduri,
Întrebări și răspunsuri, care cel mai des parvin în atenția Secretariatului permanent ce țin de protecția drepturilor copilului în Moldova.

Resurse media
Galeria Multimedia
Campanii de comunicare

Albume cu poze de la diverse activități organizate

Fișierele video

Contacte
Informația de contact

Informația de contact a secretariatului permanent a Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului : amplasarea, adresa fizică, adresele electronice, telefon/fax.

Spațiu destinat pentru adresarea întrebărilor.

Adresați-ne o întrebare
Pagina de start
Banda imagini
Calendarul evenimentelor

Imagini ale ultimelor 3 evenimente postate.

Sunt evidențiate toate zilele internaționale dedicate, precum și evenimentele ce au tangență cu activitatea Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului sau secretariatului permanent.

Accesarea datei evidențiate duce spre articolul deplin.

Spațiul pentru a consulta opinia publică referitor la diverse aspecte legate de protecția drepturilor copilului; oferă posibilitatea de a alege din răspunsurile propuse.

Spațiu pentru chestionare/sondaj

Spațiu pentru anunțuri

Anunțuri
Nouăți și evenimente

Prezintă pe scurt ultimele 5 evenimente postate, accesarea, la fel, duce spre articolul deplin.

Spațiul din dreapta

Banerul serviciului linia telefonică pentru copii Telefonul Copilului
Spotul video al ultimei campanii de comunicare a Consiliului cu privire la instituirea tutelei asupra copiilor separați de părinți

Imagini ale ultimelor 3 evenimente postate.

Banda imagini
Harta interactivă

La accesarea fiecărui raion utilizatorul poate găsi informații cu privire la:

1. Componenta nominală a Consiliului Raional pentru Protecția Drepturilor Copilului
2. Nr de telefonul al seretarului Consiliului Raional pentru Protecția Drepturilor Copilului
3. Lista serviciilor sociale disponibile copiilor și tinerilor din unitatea administrativ teritorială.

Pagina este funcțională din data de 15 iunie curent, poate fi accesată în limba de stat, limba rusă și engleză.

Vă așteptăm pe
www.cnpdc.gov.md